REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birourĭ de anunciurĭ:
în Viena: M. Dukes Nachf. Nox. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr.
— Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Numĕr de Dumінecă 48)

„GAZETA“ iese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă 2 fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 262.—Anul LXIII. Brașov, Duminecă 26 Noemvrie (9 Decemvrie). 1900.

Tot așa și ér' așa.

Fac ce fac șoviniștiĭ ungurĭ și tot acolo trebue sĕ se reîntórcă de unde au pornit — în cestiunea neurocitei lor politice față cu naționalitățile.

Se céră și se acusă unii pe alții, că nu 's destul de harnicĭ se 'nțelégă și se conducă acésta politică așa ca nu numai Ungurii sĕ rĕmână de-asupra, dér ei sĕ fiă stăpânĭ pe tótă mișcarea, ba chiar pe gândul și pe simțul conlocuitorilor din sînul popórelor de altă naționalitate.

Nu mai scim a câta-óră s'a ridicat cu ocasiunea desbaterei de acum a budgetului, archișovinistul din stânga estremă Komjathy, ca sĕ mustre purtarea ministrului-președinte și de interne Szell în cestiunea naționalităților ḑicĕnd, că politica lui prea puțin energică ar încuragia numai agitațiunile acestora. Și tot așa nu mai scim a câta-óră asigură Szell, că faptele guvernului sĕu dovedesc, că nu e blând și îngăduitor când e vorba de interesele statului național unitar și de „înfrânarea acelora, carĭ păcătuesc în contra acestor interese.“ Cu mândriă se provócă el la politica lui de naționalitate, care — ḑice — nu este decât politica, ce tinde a întregi clădirea acelui stat maghiar național.

Tóte acestea, rĕspund adversarii lui Szell, sunt numaĭ vorbe góle, căcĭ agitația naționalităților a cuprins acum și viața municipală și vatĕmă neîncetat vaḑa statului „demonstrând nepedepsită contra legii și a voinței constituționale naționale.“

Szell cere din nou ca Komjathy și soțĭ sĕ i arete casurĭ anumite când a greșit el, în procederea luĭ față cu naționalitățile, contra intereselor politicei patriotice maghiare, adecă șoviniste, ér ei pretind că nu mai e de lipsă sĕ enumere fapte; tótă politica lui Coloman Szel, în ce privesce pe nemaghiarĭ, e greșită, căcĭ e pasivă și nu cum ar trebui, activă. E interesant, că Komjathy înțelege înainte de tóte sub o politică activă desființarea legii de naționalitate. O astfel de politică, ḑise Szell, n'ar fi bună și n'ar fi în interesul Maghiarilor. Am trăit, ḑise el, cu acésta lege și vom trăi cu ea și de aci încolo, numai sĕ o mânuăm cu tăriă și cu prudență; dér a turbura liniștea popórelor nemaghiare n'ar fi nicĭ-decum un metod bun în mânuarea ei.

Ațĭ înțeles? Maghiarismul violent, care nu-șĭ face nicĭ un scrupul, nu se sfiesce nicĭ-odată de-a călca acea lege a naționalităților în interesul sĕu propriu, pe care-l declară de interes al statului, o duce mult mai bine cu legea naționalităților, care a fost și este și așa numai pe hârtiă, decât cum ar duce-o fără de ea. In casul din urmă ar ḑice tótă lumea: étă că naționalitățile n'au nicĭ un drept în țéra ungurésca, étă că duc în adevĕr viață de iloțĭ, și ómenĭ ca Apponyi nu s'ar mai puté lăuda la congresele internaționale cu mărinimia și liberalismul ungurasc; pe când cum stau aḑĭ lucrurile, cei dela putere fac ce vréu cu legea de naționalitate, lucrând în tóte contra ei, ér tot-odată mai încasézĕ și laude, că totușĭ ar fi ómenĭ liberalĭ și generoșĭ.

De aicĭ ne putem esplica, de ce afirmarea lui Szell, că n'ar fi bine sĕ se delăture legea naționalităților, a fost acoperită de sgomotósele și îndelungatele aplause ale camerei.

Intr'un ḑiar din Peșta cetim, că Szell ar fi ḑis chiar, că décă ar urma politica, ce i-o recomandă Komjathy, „acésta ar întórce tot statul ungar cu fundul în sus“.

Ce lipsă ar fi sĕ-l mai întórcă cu fundul în sus, când acésta s'a întêmplat de mult, de când adecă s'a trîmbițat de-alungul și de-alatul, că în acest stat numai ce este maghiar și cu sentimente maghiare are dreptul de a trăi. De acum décă este ca sĕ se facă vr'o schimbare sănĕtósă și radicală spre binele statului, el trebue adus érăși în văgașele normale și firescĭ, prin adevĕrată libertate și dreptate pentru toțĭ.

Revista politică.

Mai bine de ḑece ḑile *dieta ungară* s'a ocupat cu desbaterea generală a budgetului pe 1901. Deputațiĭ din diferitele partide, carĭ au luat cuvêntul în desbaterea generală, au desvĕlit un șir întreg de rane. ce bântue pe corpul țĕrii, fără de a fi speranță, că ele se vor vindeca în curênd. Plângerĭ marĭ s'au ridicat mai ales de cei din oposiție, că: viața de stat și națională maghiară tângesce într'o mare neorênduélă; stările economiei publice sunt grozav de dĕrăpănate; administrația politică geme de rele și greșelĭ; justiția asemenea; din viața socială a pierit orĭ ce avênt nobil; luptele de clasă și confesionale bântue aḑĭ mai mult ca orĭ și când; guvernul stă incapabil față cu socialismul etc.

Tóte ca tóte, dér kossuthiștii și toțĭ ceilalțĭ de pănura lor sunt grozav de nemulțămițĭ cu *politica de naționalitate a guvernului Szell.* I-s'a imputat guvernului și de astă-dată, că n'are un plan precis și conscient față cu naționalitățile, a căror „agitațiune“ cresce tot mai mult, se întăresce și amenință cu primejdiă „statul național unitar maghiar“.

In ședința de alaltăerĭ, care a pus capĕt desbaterei generale budgetare, a luat cuvêntul și ministru-președinte *Szell* rĕspunḑênd la învinuirile, ce i-s'au făcut în privința politicei sale în *cestiunea naționalităților* și în alte cestiunĭ, carĭ au fost ridicate de deputații din oposițiune. Pe noi interesându-ne mai de aprópe cele ce le-a declarat Col. Szell în cestiunea naționalităților, ne ocupăm cu acésta la locul prim al numĕrului nostru de aḑĭ.

*

Intr'aceea ministru de finanțe unguresc a presentat dietei un proiect de lege, prin care cere *indemnitate budgetară* pe cele dintâiu trei lunĭ ale anului viitor, adecă dieta sĕ încuviințeze guvernului de a acoperi necesitățile de stat pe basa budgetului din anul trecut, fiind-că nu mai e timp a-se desbate până la finea anului curent întreg budgetul. Guvernului îi mai stau la disposiție cu totul 14 ședințe, carĭ vor fi ocupate cu desbaterea și votarea proiectelor de lege privitor la indemnitatea budgetară, convenția financiară cu Croația și proiectul de recruțĭ pe 1901.

In legătură cu acésta amintim, că fóia lui Banffy „Magyar Szó“ publică cu litere grase în frunte scirea, după care ciclul dietal de față se va închide în primul pătrar al anului viitor și nouele alegerĭ se vor face în primele ḑile ale lunei Aprilie 1901. Scirea acésta n'a fost încă desmințită.

*

De mult se ḑicea, că în *Bulgaria* are sĕ isbucnéscă o criză ministerială. Cei-ce susțineau acésta nu s'au înșelat, căcĭ telegraful aduce acum din Sofia scirea, că Miercurĭ *întreg cabinetul bulgar și-a dat demisiunea.* Nu sunt cunoscute până acum mai de aprópe causele acestei demisiunĭ. Se asigură însĕ, că între cabinetul Ivancioff-Radoslafoff și între principele Ferdinand s'a dat pe față în timpul din urmă un conflict de caracter serios, care a provocat tot-odată și nemulțumirĭ în sînul membrilor Sobraniei bulgare. Acésta desfășurare a lucrurilor în Bulgaria — ḑice o telegramă din Sofia — era de mult prevĕḑută, mai ales că starea dinăuntrul principatului e cât se póte de rea și are sĕ se lupte cu marĭ greutățĭ financiare. Se ḑice, că principelui îi va fi fórte greu a-șĭ forma un cabinet după placul sĕu, dat fiind, că Radoslafoff dominézĕ situațiunea în Sobraniă, unde are fórte numĕroșĭ partisanĭ.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

In memoria lui C. Esarcu.

In ḑiua de 8 Noemvrie st. v. s'a făcut în Bucurescĭ cu mare solemnitate desvĕlirea bustului lui Constantin Esarcu în grădina Ateneului.

C. Esarcu a contribuit mai mult ca toțĭ la întemeiarea Ateneului Român. La inițiativa lui s'a clădit mărețul palat al Ateneului.

Bustul, operă a măestrului sculptor V. Hegel, s'a ridicat la inițiativa Ateneiștilor (membrii ai societății Ateneului). El este așeḑat pe calea principală a grădinei în fața palatului Ateneului.

Serbarea a fost deschisă cu „Imnul regal“ și „Deșteptă-te Române“.

După acésta d-l *Trandafir Djuvara,* fost ministru plenipotențiar și membru al societății și fost director al revistei Ateneului Român, a rostit următórea *cuvêntare festivă*, care premerse descoperirei bustului lui C. Esarcu în sunetul musicei:

Domnelor,
Domnilor.

„Romanii, după Greci, sunt poporul care a înălțat la cel mai mare grad cultura monumentelor lor.

„După ce fac pe un popor sĕ trăiéscă, monumentele îl fac sĕ reînvieze. Fără îndoială, ceea ce a contribuit mai mult la renascerea și ridicarea Italiei este tradițiunea unui trecut glorios, neîncetat reînviat prin spectacolul vechilor sale monumente de gloriă și de libertate“. Etă cum se esprima C. Esarcu, al cărui monument ne-am adunat sĕ-l sĕrbătorim astăḑĭ. Sĕrbătorĭ de acest soiŭ au fost, până acum, rarĭ la noi: cu atât mai mult, dér trebue sĕ ne bucurăm, că sentimentul gratitudinei către bărbații patrioțĭ și muncitorĭ ai acestei țĕrĭ a început sĕ se afirme și sĕ se manifesteze prin ridicarea a statui și busturĭ.

Printre bărbații noștri meritoșĭ, Esarcu nu putea fi dat uitării, căcĭ décă puținĭ sunt, carĭ rĕsfoesc cărțile învechite, nu este om care sĕ vie în capitala României și care sĕ nu rĕmână în admirațiune dinaintea Ateneului român, și orĭ câțĭ au dat concursul lor la acéstă monumentală operă, nimenĭ nu va contesta, că ea aparține întrégă lui C. Esarcu.

Esarcu a trăit printre noi; viéța și operele lui sunt în deobște cunoscute și nu voiŭ încerca a-le schița aci. Voiŭ căuta numai a fixa câte-va trăsăturĭ a acestei figurĭ, simpatice și interesante, din multe puncte de vedere.

Prin două marĭ calitățĭ Esarcu îmĭ pare că se impune ca un esemplu bun de urmat; el avea energiă stăruitóre în acțiunile, prin carĭ urmărea un scop înalt, bine statornicit dinainte; el avea cumpătare în vorbe și în modul lui de a trăi.

Pe de-o parte, *rebus angustis animosus*, el a dat un puternic imbold inițiativei private, într'o țéră, unde, trebue s'o recunóscem, totul se astéptă dela stăpânire; acest Palat strălucit dinaintea căruia ne aflăm, podóba Bucurescilor, el l'a conceput, el l'a zidit, petricică cu petricică; cine nu-șĭ aduce aminte de sublimul sĕu apostolat, când aduna leu cu leu, suma formidabilă, ce a îngropat în temeliile acestui altar înălțat Literilor, Sciințelor și Artelor? Se póte odisee mai duiósă decât aceea a acestui om, iluminat de o ideiă sublimă, mergênd, cu încăpățînare din casă în casă cerșind, el atât de bogat în energie, concursul celor mai slabe ajutóre nedesperând nicĭ odată, și încuragiând pe toțĭ, cu o sfântă încredere în sine? Ateneul român va rĕmâné pururea simbolul inițiativei private și a spiritului de asociațiune în România.

Pe de altă parte, cumpĕtat în espresiunĭ, pentru-că cunoscea valórea cuvintelor, așa că n'ar fi îmbucat nicĭ-odată trîmbița unei indignărĭ esagerate pentru fapte de nimic, Esarcu a trăit tot-déuna după maxima lui Horațiu: *Vivitur parvo bene,* lucru nu tocmai ușor într'o societate peste mĕsură aplecată către risipă. Pe cât era de mândru când vorbia de Ateneul român, pe cât era de ambițios pentru a ajunge la înaltele dregătorii ale Statului, în scopul meritoriu de a fi părtaș la progresele de realisat, pe atât de modest în viața sa privată și publică; l'am vĕḑut cu toții, cum, după-ce ajunsese la culmea situațiunii diplomatice numai prin munca sa, ér nu prin influența puternicelor rudenii, Esarcu con-

Nu trebue sĕ se uite însĕ, că afară de neajunsurile interióre mult va fi contribuit la căderea cabinetului bulgar și uneltirile comitetului macedo-bulgar, uneltirĭ, carĭ nu mai pot fi suferite, décă e vorba ca în Peninsula Balcanică sĕ domnéscă liniște și pace. Pentru Bulgaria ar fi sosit acum momentul de a pune capĕt acestor uneltirĭ criminale și de a restabili bunele raporturĭ cu România, carĭ sunt încă mult sdruncinate în urma cunoscutului conflict româno-bulgar, cu tóte că cercurile diplomatice din Sofia esclud orĭ-ce legătură între demisiunea cabinetului Ivancioff și procesul asasinilor și complotiștilor bulgarĭ în România. De se va adeveri însĕ scirea, ce o primesce „Neue freie Presse“, că filoromânul *Grecoff* va fi însărcinat cu formarea cabinetului, atuncĭ e mai mult probabil, că între crisa ministerială din Bulgaria și între conflictul româno-bulgar este totușĭ o legătură.

*

Tótă sĕptĕmâna acésta foile din strĕinătate s'au ocupat de *călĕtoria lui Krüger în Europa.* După primirea strălucită, ce i-s'a făcut bĕtrânului președinteal Transvaalului în Francia, el a plecat sĕ mérgă la Berlin. Ajuns însĕ în Colonia, Krüger a fost insciințat, că împĕratul Wilhelm nu-l va primi. In urma acestui refus Krüger a plecat din Colonia spre Olanda și alaltăerĭ după amiadĭ a sosit în Haga. Aicĭ i-s'a făcut una din cele mai strălucite primirĭ. Deja la granița Olandei decĭ de mii de persóne din tóte clasele societății i-au eșit înainte l'au salutat cu entusiasm. Regina Wilhelmina a trimis la graniță un ofițer superior, care sĕ-i ureze lui Krüger bunăvenire pe pămêntul strămoșesc al Burilor. In tóte gările până la Haga mulțimca îl aștepta. In Haga însĕ entusiasmul a fost la cume. In hala gărei Krüger eru așteptat de consiliul municipal în frunte cu primarul, delegațiunile consiliilor municipale din tóte orașele și comitetul de primire compus din membrii aristocrației, din fruntașii comerciului și ai finanțelor. Ovațiunile erau atât de sgomotóse și de îndelungate, încât nimenĭ nu putea sĕ vorbéscă nimic. Numĕróse buchete i-s'au oferit lui Krüger din partea comitetului de dómne. Multe persóne i-au sărutat haina. S'a cântat imnul transvaalian — era peste tot dis un tablou imposant.

După trei sferturĭ de óră s'a fosmat cortegiul. Krüger a ocupat loc într'un echipagiu luxos tras de patru cal negri, avênd la stânga pe primarul orașului. Imprejurul trăsurei mergea garda călăréță de onóre, compusă din tinerimea deelită. Inaiete prefectul poliției, precedat de numĕroșĭ polițiștĭ călărĭ. Stradele erau pline de lume, încât cortegiul abia putea înainta. ba adese-orĭ trebuia sĕ se opréscă. Krüger a fost petrecut astfel până la „Hotel des Indes“.

*

Pe când Krüger îșĭ face drumul sĕu prin Europa, *Burii luptă încă cu Englesii.* Dilele trecute încă au fost câte-va ciocnirĭ sângeróse între ei. Și de-oparte și de alta se vede dér, că n'au de gând a înceta lupta. Krüger a spus'o la Paris și pretutindenĭ pe unde a umblat, că Burii sĕi vor lupta până la cea din urmă picătură de sânge. Acum vine și ministru-președinte engles *Salisbury* se declare în parlamentul engles, că Anglia va continua rĕsboiul până la pne. A mai dis Salisbury, că *republicelor bure nu li se póte lăsa neatérnarea* și în privința acésta politica Angliei a rĕmas cu totul neschimbată. Ea e gata a da statelor bure *autonomia*, décă va sosì timpul pentrn acésta, dér — adause — va trece póte o generațiune până atuncĭ. Cu alte cuvinte, Anglia a decretat mórtea națională a Burilor, grațiă nepăsărei Europei, care stă și privesce cum un stat uriaș ca Anglia ucide un popor brav ca Burii. Trist și rușinos spectacol.

Proiectul de rĕspuns al Camerei

la Mesagiul Tronului român.

Sire,

Adunarea deputaților, împărtășind întru tóte emoțiunile poporului român, a simțit adêncă durere la sosirea tristei veștĭ, că Augusta vóstră Mamă a încetat din viéță.

In vecĭ suflarea românéscă nu va uita numele aceleia, care a fost pentru noi obârșia norocului, a mândriei și a gloriei naționale.

Sire,

Suntem pĕtrunșĭ de nevoile țĕrei, carĭ trebuesc mai grabnic satisfăcute, și vom chibzuì astfel, ca mĕsurile de vindecare sĕ nu slăbéscă avêntul ei de propășire.

Ridicarea nóstră din starea în care ne adusese un lung trecut de sbucium și de suferință, a putut sĕ ne coste mult, dér orĭ cât de marĭ vor fi fost jertfele, ce ne-am impus, ele prețuesc mai puțin ca bunurile dobândite sub înțelépta și gloriósa domniă a Maiestății Vóstre.

Crisa prin care trecem nu este o sleire de puterĭ. Neajunsurile de carĭ suferim nu au atins productivitatea țĕrei. Industria nóstră abia începe, agricultura n'a ajuns încă de maximum de producțiune, și nouĕ bogății neîncepute nu aștéptă, decât o mai bună chibzuire, ca sĕ sporéscă avuția generală și veniturile statului român.

Cu o seriósă cumpănire financiară vom trece peste grijile de acum.

Guvernul Maiestății Vóstre va găsì în adunarea deputaților încredere deplină, rîvnă de muncă și acea înțeléptă pregătire a sufletului, care pune mai pe sus de preocupările mĕrunte și zadarnice, marile și permanentele interese ale Patriei.

Vom da tot concursul nostru desinteresat și călduros tuturor reformelor, fiă financiare, fiă economice, ca sĕ se întemeieze echilibrul budgetar și sĕ se creeze mijlócele trebuitóre cu carĭ sĕ rĕspundem și la cerințele estraordinare ale Statului.

Sire,

Nu vom uita nicĭ-odată, că gloriósa nóstră armată face tăria și încrederea Corónei și a poporului român. Avênd desĕvêrșita convingere în vitejia cu care va sci sĕ apere drepturile țĕrei, vom socotì crescerea viilor sale forțe ca o datoriă sfântă de îndeplinit.

Stăpânĭ pe pornirile nóstre, muncind fără svîcnirĭ și neatinșĭ de acel neastîmpĕr primejdios, care dovedesce mai mult o slăbiciune turburată, am justificat încrederea popórelor civilisate în înțelepciunea nóstră.

Suntem fericițĭ a afla érăși, că „raporturile nóstre cu tóte puterile sunt din cele mai amicale“.

Dovedile și verdictul au rĕspândit deplină lumină asupra acelora, carĭ s'au încercat sĕ smintéscă în paguba tuturora ordinea aședată în folosul tuturor.

Sĕmênța uneltirilor primejdióse, orĭ de unde ar fi aruncată la noi, va fi stîrpită, neputênd sĕ îngăduim nesocotirea marilor principii pe carĭ se întemeéză civilisația europenéscă.

Sire,

Jertfele pe carĭ Statul, în momentele grele, le-a cerut, și le va cere, dela toțĭ cetățenii, potrivit cu mijlócele fie-căruia, au putut sĕ stîrnéscă pe alocurea mișcărĭ dureróse. Dér era firesc, ca legile sĕ se aplice.

Adunarea deputaților, în curatul ei patriotism, va fi statornică la lucru, ca sĕ sĕvêrșéscă nevoile actuale și neclintită în hotărîrea de a sprijinì mĕsurile și reformele, cu carĭ sĕ se asigure și mai departe buna pace și progresul sanator al Regatului român.

Sĕ trăiéscă Maiestatea Vóstră!
Sĕ trăiéscă Maiestatea Sa Regina!
Sĕ trăiéscă Dinastia.

Foile germane și Krüger.

Se scie, că împĕratul Germaniei a declarat, că nu póte primi pe bĕtrânul președinte al Transvaalului. Acéstă purtare a împĕratului Wilhelm e obiectul multor comentarii în pressa germană.

Diarele liberale judecă fórte liniștit acéstă declarațiune și nu arată nicĭ o nemulțumire.

Așa d. es.: „*Vossische Zeitung*“ scrie, că representanții politicei esterne a Germaniei vor fi sciind, carĭ sunt motivele, ce-i determină a-se purta astfel, dér acele motive trebuesc sĕ fiă cunoscute și de representanții națiunei.

„*National Zeitung*“ nu ascunde, că ea încuviințéză atitudinea guvernului și constată, că un tribunal de arbitragiŭ în cestiunea Transvaalului e o imposibilitate materială.

Numai pressa conservatóre, ostilă Angliei, se arată óre-cum nemulțămită. Așa d. es.: „*Kreuzzeitung*“ îșĭ esprimă părerea sa de rĕu, că împrejurările nu permit sĕ se dea veneratului șef al vitézului popor de Burĭ ó dovadă de simpatia Berlinesilor pentru ei.

„*Deutsche Tageszeitung*“ desaprobă purtarea guvernului, în următorii terminĭ:

„Ne simțim dureros atinșĭ prin hotărîrea luată de guvernul german și suntem sigurĭ, că nouĕ decimĭ din poporul german împărtășesce cu noi acest simțĕmênt dureros. O intervenție a Germaniei în favorul Transvaalului e de sigur esclusă, dér pentru asta era nevoie sĕ se refuse dela început visita șefului unui stat amic?

Acésta e — sub orĭ-ce formă s'ar întêmpla — o ofensă adusă representantului unui popor, cu care n'am avut nicĭ cea mai mică neînțelegere. După acest procedeu ar urma ca noul cancelar al imperiului, de Bülow — décă ține atât de mult la neutralitatea Germaniei — sĕ nu priméscă în Berlin visita reginei Victoria, séu a lui Salisbury, fiind-că Anglia e în rĕsboiu cu Transvaalul.

Atitudinea Germaniei în ultimii anĭ dă impresia, că ne-am alipit cu totul la politica Angliei. Refusul visitei lui Krüger face pe mulțĭ sĕ tăinuéscă un lucru prea puțin plăcut pentru noi: suntem legațĭ fața de Anglia.

Din fericire, și președintele Krüger și lumea întrégă vede, că poporul german se deosebesce în atitudine de guvernul sĕu.“

SCIRILE DILEI.

— 25 Noemvrie v.

Delegații românĭ în Curtea superióră de arbitragiŭ. Guvernul român a desemnat ca delegațĭ ai țĕrii în Curtea superióră de arbitragiu dela Haga, ce se institue în basa hotărîrilor conferenței internaționale de pace — pe d-nii Eugeniu

---

tinuà a locuì în fosta lui căsuță de pe strada polonă, unde o singură bĕtrână servitóre era păzitórea afectuósă a atâtor comorĭ artistice adunate cu o pasionată trudă.

Am dis, că era ambițios, dér e ambițiune și ambițiune. „Ambițioșii, a dis ilustrul filosof engles Bacon, se pot împărțì în trei clase: unii nu se gândesc, decât a-se ridica ei însășĭ, specie comună, și de desprețuit, alții cu aceleașĭ vederĭ, urmăresc propășirea patriei, ambițiune mai nobilă, mai înaltă și póte mai violentă; alții în fine, îmbrățișéză fericirea și gloria tuturor ómenilor în imensitatea proiectelor lor, acésta e ambițiunea filosofilor, carĭ nisuesc sĕ lumineze spiritul și sĕ îndrepteze moravurile. Ambițiunea este dér câte-odată un vițiu și câte-odată o virtute“. Intréga activitate a lui Esarcu arată cărei categorii de ambițioșĭ aparținea dênsul.

Ca unul ce am fost de-aprópe colaborator al sĕu, fie la ministerul afacerilor streine, fie la Atheneu, am putut aprecia atât agerimea minții sale, cât și valórea inimii sale. In acéstă inimă dorul țĕrei era firul conducĕtor al tuturor acțiunilor. De aceea, pe cât timp a fost în strĕinătate, el nu s'a mulțumit numai a representa România cu demnitate pe cele douĕ pămênturĭ clasice ale Italiei și Greciei, ci a rĕscolit cu neobosită strădaniă bibliotecile strĕine, încă din 1873, șĭ-a dat la lumină prețióse documente pentru istoria némului românesc. După cum a scris el însușĭ: „Sub un cer strĕin tot-déuna însĕ scumpa nóstră Româniă am avut'o în vedere“. Cu diplomația patriotismului el îșĭ alcătuia astfel neperitóre scrisorĭ de acreditare către recunoscința țĕrii, pe care o representase.

Nicĭ-odată în repaos, căutând fără preget ocasiunĭ de a lucra și de a fi folositor, Esarcu părea pĕtruns de acest adevĕr, că: „întocmai ca licuriciul, care nu luminéză decât când sbóră, spiritul se întunecă de îndată-ce se odihnesce“.

Eșit din popor, el a fost pururea preocupat de cultura poporului; de aceea, de abia reîntors din strĕinătate, tînĕr încă, el devenì, împreună cu iubitul nostru actual președinte V. A. Urechiă și alțĭ bărbațĭ demnĭ de laudă, centrul de organisare ale celor douĕ instituțiunĭ culturale, cunoscute sub numele de Societatea pentru învĕțătura poporului român și Atheneul Român. El mai fondà încă și Societatea amicilor de Bele-Arte și începuse formarea unui museu, în Bucurescĭ, de reproducțiunĭ în gips a tuturor statuelor, busturilor și basreliefurilor, relative la istoria nóstră națională și carĭ se află în museele din Italia. In conferința sa dela 8 Aprilie 1878, el propunea înființarea unei Societățĭ pentru istoria patriei, căcĭ, dicea el „nimic nu deștéptă mai mult consciința unei națiunĭ, decât istoria trecutului sĕu“.

Democrația română nu trebue dér sĕ uite nicĭ-odată serviciul, ce acest bărbat de stat i-a adus, căutând cât mai mult sĕ înalțe nivelul intelectual și moral al păturilor sociale de jos, în carĭ s'a păstrat, neatinsă și limpede ca un diamant ascuns, ființa naționalității nóstre. Étă de ce sórta țĕranului trebue sĕ preocupe în supremul grad pe toțĭ ómenii politicĭ. Sĕ veghiăm asupra viitorului sătenilor, carĭ au stat de strajă în vremurile viforóse ale asupririi strĕine; sĕ le înțelegem suferințele și nevoile și sĕ le căutăm leac. Sĕ ne jertfim și noi, clasele dirigente, pentru acei, carĭ s'au jertfit în rĕstimpul vécurilor trecute. Sĕ nu pregetăm a da fie-care, proporțional cu ceea-ce avem, cu ceea-ce câștigăm, noi toțĭ carĭ avem relativamente mult, pentru țĕranul român, care n'are nimic și care câștigă atât de puțin. Sĕ meditàm adêncul cuvênt al Evangelistului: „Numai dragostea clădesce“ și cu dragoste pentru popor sĕ resolvăm problemele încâlcite, carĭ apasă aspru pe grumadii țĕrii; în acest chip vom împiedeca sĕ se sape o prăpastia între clasele sociale ale poporului român; tot-de-o dată vom sădi astfel și respectul legei în inima tuturor cetățenilor, căcĭ toțĭ se vor dumeri, că dreptatea lucesce de-opotrivă pentru toțĭ.

Étă, dómnelor și domnilor, simțĕminte de frățiă națională și de prudență politică, carĭ, îndrăsnesc sĕ afirm, sunt tóte în sensul carierei și vieței lui Esarcu; aceste simțĕminte negreșit le încuviințéză și nile-ar povĕțuì umbra lui, care planéză astădĭ în mijlocul nostru. Nu a lăsat el óre moștenire poporului român tot ce poseda: averea lui, cărțile lui, tablourile lui, și mai pe sus de tóte, acest Ateneu impunĕtor, care întrupéză cugetarea și idealul lui?

Când, prin urmare, rĕsună dela tribuna Ateneului, o voce, care sintetiséză

Stătescu, Ioan Kalinderu, Th. Rosetti și Ioan Lahovari.

Dar pentru biserică. Din *Șomoștelnic* ni-se scrie: D-l *Sonu Pop Florian* proprietar în Șomoștelnic, cu stimata-i soție, au cumpěrat pentru biserică un rênd complet de haine bisericescĭ în preț de 160 corône. Subscrisul în numele poporului credincios din acéstă comună, aduc cea mai ferbinte mulțămită acestei familii marinimóse, care tot-déuna și-a făcut datorința creștinéscă; când a fost vorba de binele bisericii. Dumnedeu sě le rěsplătéscă, pentru acéstă faptă démnă de imitat, din darurile sale ceresci. — *Petru Cristea*, preot gr. cat.

Papa bolnav. Diarul „Il Messagero" anunță, că Papa Leo XIII este greu bolnav. Afară de obicinuitele leșinurĭ, Pontificele simte durerĭ violente în regiunea operată acum doi anĭ. Medicii i-au recomandat o absolută liniște.

Marea cultură în Austria. Societatea agricultorilor din Francia a trimis deunădĭ membrilor săi din Francia și străinătate un important raport al d-lui H. Hitier asupra marei culturĭ din Austria. D-l Hitier, vorbesce de marile domenii și de câștigurile, ce se realiséză din cereale, plante industriale, vite și arborĭ roditorĭ. „Arborii roditorĭ sunt fórte rěspândițĭ în Boemia, Tyrol etc. mai ales la mica proprietate rurală.... o parte din câmpiĭ e plantată cu arborĭ roditorĭ, și d'aci înfățișarea dată regiunei de o imensă livade. Numai la Domeniul Zleb (care în total e de 5,687 hectare) se numěrau, în 1898, pe lângă drumurĭ și în livedĭ 12,326 merĭ 4.784 Perĭ, 10,507 cireșĭ, 12,644 prunĭ și 523 nucĭ, carĭ în acel an au dat un venit curat de fructe de peste 6753 florinĭ. La Ploskowitz în 1890 venitul curat din fructe a fost de 3,215 florinĭ. Impositul fonciar și impositul pe clădirĭ de tot soiul, la Domeniul Zleb, revine 9 florinĭ 44 pe hectarul de suprafață cultivată, ér venitul curat pe an (în mijlocie de 18 anĭ 1879—1896) e de 162,090 florinĭ.

Bóla Țarului. Din Petersburg se telegraféză, că medicii au fost îngrijațĭ de bóla Țarului în timpul crisei. Bóla a provenit din răcélă, pentru-că Țarului nu-i plăcea căldura din cameră. Puterile Țarului revin fórte încet. Medicii sunt de părere, că Suveranul sě stea mai multe lunĭ la Livadia și apoi sě schimbe clima.

Nouă revistă politică literară. Din *Bucurescĭ* ni-se scrie: D-l *Ioan Rusu-Abrudeanu*, redactor la „Timpul" va scóte o nouă revistă lunară politică-literară sub numirea de „*România ilustrată*". D-l I. Rusu și-a asigurat concursul mai multor ómeni de litere distinșĭ, așa că revista va cuprinde pe lângă numeróse ilustrațiunĭ de actualitate, o materiă bogată și variată.

Școla de Arte și meserii din Bucuresci va începe aranjarea pe piața din fața casarmei *Alexandria* a monumentului comemorativ „*Gloria României*".

Mare furtună în Constantinopol. O scire telegrafică din Constantinopol anunță, că o furtună violentă s'a deslănțuit asupra orașului și asupra împrejurimilor în nóptea de Sâmbătă spre Duminecă. Un mare numěr de vase cu pânză și de bărcĭ s'au înecat; două vapóre au dat de uscat și patru case s'au dărîmat.

Crime din rěsbunare. O telegramă sosită din Belgrad diarului „Bohemia", spune, că radicalii grațiațĭ din procesul haiducesc Czaczak, jurarără sě se rěsbune pe martorii, carĭ au depus contra lor. Acum ei au luat pe martorul principal contra lui Taisici, și legându-l cu frînghii atât pe el, cât și pe nevasta și pe cei trei copii ai lor, le-au dat foc casei. Toțĭ cei 5 nenorocițĭ au murit. Prefectul Krujevațului, care a fost președintele tribunalului pe timpul procesului, a fost împușcat.

Cestiunea corónei bulgare. Scirea dată de unele diare și pe care am comunicat'o și noi și după care un pictor german din München ar fi dat în judecată pe principele Ferdinand al Bulgariei, find-că nu i-a plătit onorarul pentru un desen-model, după care urma sě se facă coróna bulgară, este desmințită de diarele vieneze prin o telegramă din Sofia.

Tâlhăria din Dâmbovița. Tóte poliţiile din România au fost încunoscințate printr'o circulară de cătră prefectura de Dâmbovița, că în acel județ o bandă de țiganĭ a cercat sě facă o tâlhăriă. Banda acéstă, compusă din 7 țiganĭ de laie, s'a dus în nóptea de Sâmbătă la casa locuitorului Ștefan Popescu, din cătunul Balotésca, comuna Pîrîóia, spre a-l jefui. Ștefan Popescu, cuprins de frică a pus mâna pe o pușcă și, când un tâlhar, a venit în dreptul ferestrei a descărcat arma în el. La sgomotul produs de armă și la țipetele de ajutor ale lui Popescu, a alergat straja satului. Tâlharii, temêndu-se sě nu fie prinșĭ, au luat pe tovarășul lor rănit grav și au fugit. Straja și sătenii au găsit pe rănit în momentul când espira. După cercetările făcute, s'a constatat, că ucisul era un țigan, Constantin Zarvagiu, din sălașul vătafului Radu, sălaș care se stabilise, pentru érnă în pădurea Cornésca de lângă comuna Dragomirescĭ, județul Dâmbovița. In urma acestei descoperirĭ, s'au făcut cercetărĭ și s'a aflat că tâlharii sunt următorii țiganĭ din acel salaș: Mihai Bărcici, în etate de 50 de anĭ, cunoscut tâlhar și hoț; el a mai fost condamnat la 10 anĭ închisóre pentru tâlhăriĭ cu omor. Constantin Mitu, în etate de 20 de anĭ Gheorghe Ioan, în etate de 50 de anĭ, Rosman Baboĭ, de 48 anĭ, Ioan Mihai de 55 anĭ, și Ilie Ronea în etate de 48 anĭ. Toțĭ acești țiganĭ sunt implicațĭ în mai multe furturĭ și jefuirĭ. Ei au dispărut dela sălașul lor.

Poet și pictor agricultorĭ. Din Cracovia se anunță, că poetul polones Lucien *Rydel*, autorul dramei „Inelul fermecat", cea mai des jucată din piesele de teatru polones contimporan, s'a căsětorit cu fiica unui țěran și locuesce într'un sat ocupându-se în același timp și cu agricultura și cu poesia. Sora nevestei poetului s'a căsětorit sunt câțĭ-va anĭ cu pictorul polones Felmayer, care trăesce de asemenea la țéră și continuând de a picta își cresce copiiĭ învěțându-i agricultura.

Cuvêntarea

rostită Duminecă în 12 (25) Noemvrie a. c. cu ocasiunea parastasului sěvěrșit în memoria fericitului *Mihail Stroescu*, de cătră părintele protopop **Bartolomeiŭ Baiulescu.**

> „*Fericițĭ cei rěposațĭ în Domnul, carĭ mor — așa dice Duchul — că se vor odichni de ostenelele lor, ĕră faptele lor vor merge cu ei. Sfântul Apost. Ioan la Apocalips cap. 14 vers 13.*"

Aceste cuvinte alese din sfânta scriptură cuprind una din cele mai însemnate învěțăturĭ crestinescĭ; ele cuprind datoria de binefacere, care este una din cele mai principale virtuțĭ, propagate de religiunea creștinéscă.

Când privim mai cu băgare de sémă la vêltórea lumei acesteia, vedem, că bunurile ei sunt nepotrivit împărțite. Pe când unii sě resfață în îmbelșugare, mulțĭ alții sufer de marĭ lipse. Pe când cel avut cu înlesnire își mai adaugă la bunurile sale, precum sě póte esplica din textul sfintei scripturĭ: „Celui ce are i-sě va mai adauge, cel lipsit însě luptă cu mare greutate pentru necesitățile dilnice". Cum ar putea omenirea civilisată sě echilibreze acéstă cumpănă nepotrivită, décă nu s'ar întórce sě caute deslușirea în învěțăturile Domnului nostru Isus Christos, care îndatoresc pe fiă-care creștin, de a ajutora pe cei lipsițĭ și pe cei nenorocițĭ; sădind astfel milostivirea în inimile omenescĭ. Étă decĭ, că tot în religiunea nóstră găsim soluțiunea acestei marĭ întrebărĭ, care frământă astădĭ tóte popórele civilisate. Cea mai însemnată binefacere constă însě în formarea de fondurĭ de binefacere, carĭ prin puterĭ unite aduc folóse perpetue, continuând miluirea celor lipsițĭ; crearea unor membrii folositorĭ națiunei nóstre, chiar și după mórtea binefăcětorilor. Étă cum înțelegem noi textul acestei cuvêntărĭ: „acum se odihnesc de ostenelele lor, ĕră faptele lor stălucesc în urma-le". Astfel de bărbațĭ devin binefăcětorii unei generațiunĭ întregĭ, lăsând în urma lor isvóră de milostivire.

Intre fiiĭ națiunei române sunt rarĭ, fórte rarĭ, asemenea bărbațĭ, carĭ sě fi înțeles generositatea în sensul acesta. Cu atât mai mult decĭ trebue sě ne aducem aminte și sě venerăm memoria puținilor noștri distinșĭ binefăcětorĭ.

Astădĭ „Asociațiunea pentru sprijinirea învěțăceilor și sodalilor românĭ meseriașĭ" își împlinesce una din cele mai sfinte datorințe, făcênd pomenirea unui mare bărbat și marinimos binefăcětor, care din depărtare a alergat aicĭ la noi ca sě pue temeliă statornică acestei Asociațiunĭ, depunênd róda muncei sale lângă micul fond cel avea. Acest bărbat generos este nemuritorul *Mihail Stroescu*, pentru care înălțăm adĭ cu cea mai adêncă evlavie rugăciunĭ pentru fericirea sufletului sěu. Nu voi repeta cu acéstă ocasiune biografia acestui mare donator, ea se află tipărită în „Meseriașul Român" Nr. 3 din 1889, o scim cu toții; — voiŭ spune numai, că acest nobil Român, Mihail *Stroescu*, a fost boer din Basarabia, care s'a distins adeseorĭ în viața lui prin marĭ fapte naționale. In inima lui ardea dorul de a cultiva, de a ridica némul românesc la bunăstare asemenea celorlalte popóră civilisate din Europa. Din călětoriile sale și-a câștigat convingerea, că poporul românesc este lipsit de cel mai principal factor, care contribue la înflorirea societății, adecă clasa mijlocie; clasă care compune industria și comerciul unei țěrĭ, și care Românilor le lipsesce și de acésta nu sunt deplin considerațĭ.

Mihail Stroescu după ce a făcut donațiunĭ însemnate pentru școlele rurale din Basarabia și Moldova, făcênd fondurĭ de sute de mii de francĭ a cugetat și la frații Românĭ din Transilvania și venind la anul 1886 în Brașov, după informațiunile luate despre lucrările nóstre pe terenul industrial, a depus suma de cincĭ-decĭ de mii de lei pentru „Asociațiunea română de meseriĭ" la mâna președintelui de atuncĭ. Menirea acestui fond este: ca din venitele lui sě se ajutoreze ucenicii, sodalii și meseriașii românĭ, pentru-ca sě se perfecționeze și sě se formeze din ei vredniciĭ meseriașĭ românĭ. Tot asemenea a dispus fundatorul cu îngrijirea sa părintéscă, ca elevii românĭ meseriașĭ, în parte mare sěracĭ, sě fie prověduțĭ cu îmbrăcăminte și ajutațĭ la taxele școlare.

Principiile acestui mare Român erau: sodalii românĭ sě fie trimișĭ în străinătate, spre a se perfecționa în meseria lor pentru-ca sě pótă susține lupta cea acută de concurență cu streinii. Tot odată nutrea el speranța, că prin acéstă procedură Românii vor sprijini pe măeștrii lor românĭ, lucrând și procurându-șĭ cele necesare dela dênșii, fiind-că numai astfel pot lupta cu concurența cea mare de astădĭ.

Sórtea crudă ne-a răpit însě peste puțin timp pe acest mare binefăcětor, care a decedat în anul 1889, fără ca sě fi putut împlini încă multe din proiectele sale pentru viitor promise și nouă. Étă însě, că faptele lui strălucesc în urma lui.

Vedem înaintea nóstră un numěr însemnat de bărbațĭ, carĭ au fost ocrotițĭ din fundațiunea lui, vedem o mulțime de ucenicĭ românĭ, carĭ sunt ajutațĭ și îmbrăcațĭ

---

dorurile și aspirațiunile nóstre și aruncă sémința progresului, sě ne reamintim, că generósei inițiative și neobositei muncĭ a lui Esarcu datorim acest lăcaș și sě aducem memoriei lui prinosul mulțumirilor nóstre.

Esarcu nu numai muncea el însușĭ, dér încă, ceea-ce póte e tot atât de greu, făcea și pe alții sě muncéscă, prețiósă însușire pentru cine se află în capul unei marĭ instituțiunĭ de cultură, ca și pentru orĭ-ce om de guvernământ. In adevěr, câtă întreprindere, cât foc sacru trebue pentru a aprinde scânteile de activitate, carĭ dorm une-orĭ sub cenușa discretă a modestiei séu a neîncrederei în sine și a neesperienței! Câtă prudență și cât tact pentru a imprima unei pleiade de tinerĭ, o direcțiune voită, fără a le jicni credințele proprii! Cât spirit de organisare pentru a-i înfrăți și a-i duce către un țel, care sě apară tuturor ca un ideal comun! Astfel proceda Esarcu și de aceea îi plăcea dese-orĭ sě amintéscă rolul modest în aparență, dér determinat în fond și plin de róde vědite, al rěposatului Buloz, fondatorul și directorul puternicei publicațiunĭ parisiane: *La Revue des deux Mondes*, care fără a fi însuși un scriitor de frunte, a creat una din cele mai glorióse opere literare ale secolului ce se sfîrșesce, grupând într'un měnunchiŭ cele mai strălucite talente ale Franciei contimporane. Meritul unor asemenea ómeni reiese din comparațiunea dintre slabele puterĭ omenescĭ și aceea ce ei au creat; personalitatea lor stă într'o penumbră gloriósă la adăpostul măreţului monument înălțat de dênșiĭ.

De aceea, Dómnelor și Domnilor, noi colaboratorii săi de erĭ, în unire cu sentimentul public, ridicăm cu pietate lui Esarcu acest bust, representând chipu-i blând și plin de frumóse învěțăminte, în acéstă pacínică grădină, care am dori sě devină un Pantheon al gloriilor nóstre naționale. In fața monumentalei sale opere, el sě servă de pildă tinerilor generațiunĭ și sě le inspire rîvnă pentru a lucra la propășirea și lățirea culturei românescĭ în Orientul Europei. De aci Esarcu, care nu umbla decât pe jos, va privi, calm și mândru, pe sgomotósa cale din apropiere, cum se rěstogolesc, în faetóne strălucitóre, atâtea vanitățĭ îmbătate de farmecul vremelnic a unui lux deșert, și ne va învěța, că nimic trainic nu se zidesce, decât prin muncă desinteresată, închinată întrégă Patriei și neamului.

El va puté dice ca poetul:

> Trăind în cercul vostru strîmt
> Norocul vě petrece;
> Ci eu în ceriul meu mě simt
> Nemuritor și rece.

Trecětorii falnicĭ de o di se vor perînda cu miile, nelăsând nicĭ o amintire după dênșiĭ, pe când spiritul bunului nostru prieten, cel dintâiŭ președinte al Atheneului ce a fondat, va trăi vecĭnic în acéstă marmoră, vorbind celor ce sciu sě audă de tot ce înobiléză și înalță inima: de artă, de litere, de sciință și, mai pe sus de tóte, de Amorul Patriei!

Indurare.

La colțul de stradă prin plóie și vênt
Sĕrmana zadarnic aștéptă.
A lumii 'ndurare îi pare un cuvênt
Din alte tărîmurĭ, din țěrĭ depărtate,
Ce dus de furtună pe-aicea s'abate
Din vremurĭ în vremurĭ vr'odată.

La sînu-i de mamă 'ncăldesce cu drag
Copilul — averea sa tótă.
Din ochiĭ ei stinșĭ se pornesce-un șirag
De picurĭ de lacrimĭ din suflet eșite,
Par negre, de multe durerĭ înegrite
Ș'ar plânge cu hohot sě pótă.

Dér plânsul în peptu-i slăbit e legat:
De plânge micuțul aude —
De plânge-o aruncă departe din sat.
Și-i móre puterea în vine și 'n óse...
Privesce 'nainte în larg, durerósă,
Și frigul mai tare-o pětrunde.

Micuțul cu ochiĭ închișĭ — adurmit
De frig și de fóme, la peptul
Femeiĭ, viséză de-un ânger iubit
Ce vine și lapte și foc 'i aduce...
Cu micile-i brațe el vré sě-l apuce...
Ș'apoi se deștéptă pe 'ncetul.

Cu ochiĭ săi limpedĭ privesce 'mprejur...
La dênsa apoi el privesce —
— Ér ventul vuesce, vêzduhul e sur...
Și éră-'șĭ închide pleópele sale...
Mai dulce e visul. — 'Nainte pe cale
Ea pașiĭ-'șĭ îndréptă... Pornesce.

din rodurile binefăcĕtóre ale fondului rĕposatului mare bărbat.

Decĭ voi copii românĭ sĕ nu uitaţĭ nicĭ-odată pe marele vostru binefăcĕtor, Mihail Stroescu, pe care trebue sĕ-l binecuvênteze tot némul românesc; creşteţĭ după poveţele lui cu frica lui Dumnedeu, cercetaţĭ biserica vóstră cum vĕ îndatoréză legea ţĕrii. Sĕ fiţĭ cu supunere către Majestatea Sa Monarchul nostru, către legile ţĕrii, cu ascultare faţă de părinţii şi de măeştrii voştri şi de membrii Asociaţiunii nóstre de meserii, care îngrijesce de voi. Numai aşa vĕ veţĭ pute arăta demnĭ de binefacerile ce le primiţĭ voi astădĭ. Şi în urmă sĕ ne rugăm cu toţii bunului Dumnedeu, dicênd: Prea înălţate Dómne, care veghezĭ peste şirurĭ nesfirşite de vécurĭ, primesce cu pace sufletul robului tĕu Mihail şi-l aşédă în ceata sfinţilor unde toţĭ drepţii sĕ odichnesc, că tu eştĭ învierea, viaţa şi odichna lui în vecĭ, Amin.

Dăm loc aicĭ unei convocărĭ de-o importanţă deosebită. E vorba adecă de conchiămarea adunărei generale estra-ordinare a *Casinei române* din Cluşiŭ. Avênd în vedere, că adunarea acésta, e menită sĕ ia mĕsurile pentru salvarea Casinei române din situaţiunea tristă şi părăginită, la care a ajuns, ca astfel ea sĕ-şĭ pótă împlini scopul salutar de-a fi un centru constant de întrunire a Românilor bĕtrânĭ şi tinerĭ din Cluşiŭ şi jur, se cere şi se aşteptă cu drept dela dênşii sĕ nu pregete a lua parte în numĕr cât de mare la acéstă adunare.

Convocare.

Domnii membrii ai Casinei Române" din Cluj sunt rugaţĭ pe calea acésta sĕ ia parte la *adunarea generală estraordinară* care se va ţiné la 12. Decemvrie st. n. (Miercurĭ) órele 4 d. a. în localitatea casinei. —

Ordinea de di:

1). Raportul comitatului asupra situaţiunei „Casinei". —

2). Raportul general al cassarului. —

3). Dimisiunea Comitetului şi alegerea noului comitet.

4). Eventuale propunerĭ şi interpelărĭ.—

In numele comitetului „Casinei".

Cluj, în 6 Dec. n. 1900. —

Alexiu Popp preşedinte. *Ioan Scurtu* secretar.

Corespondenţa „Gaz. Transilvaniei".

Zĕrnescĭ, Noemvrie 1900.

Onorabilă Redacţiune! Mĕ rog a da loc în preţuitul, diar ce'l redigeaţĭ, următórelor şire:

Despărţĕmêntul Zĕrnescĭ al „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român", care mai înainte era unul dintre cele lăudate, a ajuns astădĭ în situaţia regretabilă, ca sĕ se pótă dice despre el, că nu mai desvóltă nicĭ o activitate. Fiind-că după abdicerea din directorat a d-lui advocat Nicolau Garoiŭ, am avut eu onórea a fi încredinţat din partea comitetului despărţĕmêntului cu conducerea acelui despărţĕmênt, mĕ simt dator a arĕta pe scurt causele, carĭ au produs situaţia critică de acum, şi carĭ mĕ silesc şi pre mine a mĕ retrage dela conducere.

Abdicerea neaşteptată a vrednicului meu antecesor a produs o mare zăpăcélă între membrii despărţĕmêntului, nefiind din capul locului puşĭ în cunoscinţă de causă, şi nicĭ acum nu sunt dumeriţĭ în privinţa motivelor, ce au îndemnat în acele momente pe directorul, care atâţia anĭ a condus despărţĕmêntul cu statornicíă ca, sĕ demisioneze.

Nu vréu sĕ mĕ pronunţ asupra acelor motive prea grabnice, dér adevĕr este, că dimisionarea d-lui Garoiŭ a fost atât pentru comitetul cercual, cât şi pentru toţĭ ceilalţĭ membri ai despărţĕmêntului nostru un esemplu trist, care a avut urmarea de a face sĕ scadă fără se prevadă d-sa, în mod simţitor şi repede interesul şi dragostea faţă de Asociaţiune.

Mărturisesc, că prevĕdênd cum au sĕ se desvólte lucrurile, şi sciind sarcina deosebit de grea, ce mĕ aştepta, mai mult de silă m'am înduplecat sĕ primesc eu directoratul, credênd anume, că abdicênd d-l Garoiŭ, totuşĭ nu va înceta de a sprijini şi mai departe scopul şi nu va produce stagnare, ci din contră o încordare şi mai mare a forţelor de lucrare.

După-ce despărţĕmêntul a rĕmas numai din patru comune şi după-ce şi aşa ómenii noştri au devenit prea puţin păsĕtorĭ faţă de afacerile de obşte, pasul de abdicere făcut de fostul director a fost tocmai motiv binevenit, ca toţĭ sĕ părăséscă stégul „Asociaţiunei".

Nisuinţele mele de a aduna érăşĭ turma împrăsciată n'au avut resultatul dorit, căcĭ chiar şi pre membrii comitetului de abia i-am putut întruni în numĕr regulamentar, pentru-ca sĕ le pot comunica hotărîrea mea irevocaveră de a abdice din postul de director.

Unul dintre membrii şĭ-a şi presentat dimisiunea în scris.

A pune din parte-mĭ mai multă insistenţă de lucru, mărturisesc, că nu pot, căcĭ mĕ opresc afacerile şi neajunsurile mele private, lipsindu-mĭ astfel şi liniştea şi plăcerea trebuincióśă la astfel de muncă.

Nu rîvnesc după posturĭ de onóre, pe cât mĕ pricep şi pot, fac bine, şi servesc societăţii şi fără sĕ aştept recunoscinţă şi laudă.

Şi tocmai pentru aceea m'ar durea mult, ca ocupând un post de onóre, sĕ nu-mĭ pot face datoria până în sfîrşit şi aşa sĕ-mĭ aud ocară şi hulă.

De aceea pentru orientarea şi a On. public, mĕ simt dator a face cunoscut şi pe calea acésta, că cu diua de 11 Noemvrie st. n. mĭ-am înaintat demisiunea irevocaveră din postul de director al despărţĕmêntului Zĕrnescĭ la Prea Onoratul comitet central al „Asociaţiunei" nóstre.

Ioan Dan,
paroch, protopop onor.

Din Câmpiă, Noemvrie 1900.

Stimate D-le Redactor! Sunt doi anĭ de când notarul comunelor Balda, Şermaş şi Sermăşel, Kutos Sándor, a fost suspendat pentru nisce adeverinţe false. El a fost înlocuit cu un notar suplent Huszár Albert. Acesta cât ce se credú în postul de notar în Şermaş începù a fi atât de aspru cu toţĭ ómenii, de le era gróză a-l mai cerceta în camcelariă.

In acest timp aprópe de doi anĭ, mai ales în decursul anului curent toţĭ banii câţĭ s'au strîns dela cele 3 comune, atât dare directă, cât şi aruncurĭ de tot felul, i-au luat la sine, şi s'au depărtat fără a i-se da de urmă.

Făcêndu-se arătare la fisolgăbirĕul din Mociu, acesta a mai trimis un scriitor destul de fără cumpĕt, care alungă ómenii din cancelariă şi alt-ceva nu lucră nimic.

Ce va fi cu banii dela cele 3 comune daţĭ în mâna lui Huszár, nu se scie. Se aşteptă o investigare, ca baremĭ sĕ se scie câţĭ banĭ a dus. Se crede, că din fie-care comună la o mie coróne.

Huszár Albert e om cu familiă, 5 copii, şi soţiă care se află în Cluşiŭ, el însĕ se crede a fi către America.

Astfel de ómenĭ ne dau nouĕ domnii noştri dela cârmă. Nu-i destul că-i hrănim din sudórea nóstră, ci încă ne duc şi aruncurile comunale.

Minunată administraţiă.

X.

Convocare.

On. Dómne membre ale Reuniunei fem. române pentru ajutorarea vĕduvelor serace din Braşov şi Săcele, sunt rugate a lua parte la *adunarea generală*, ce se va ţiné *în diua S tului Andreiŭ*, în 30 Nov. v. (13 Dec. n.) a. c. la 3 óre după prând în sala festivă a gimnasiului român din loc.

Braşov, 23 Nov. 1900.

Otilia Bidu, v. preşedintă, *Dr. I. Blaga*, secretar.

Sfinţire de biserică.

Paloş, Noemvrie 1900.

Onorată Redacţiune! Dumineca de 12 (25) Nov. a. c. a fost o di aşteptată cu mare nerăbdare de întreg poporul din Paloş, care prin multe ostenele şi jertfe materiale a putut repara biserica. In acea di avea sé se facă şi întroducerea vrednicului lor preot Patriciu Pintea.

Actul sfinţirei s'a sĕvêrşit prin P. O. D. protopop tractual N. D. *Mircea*, asistat de d-nii preoţĭ Ioan *Mircea* din Caţa, E. *Bucşa* din Roadeş şi Patriciu *Pintea* fost capelan în Caţa. Present era mai întreg poporul din loc, precum şi mai mulţĭ ómenĭ din jur.

La finea sf. liturgii, după-ce P. O. D. protopop a cetit actul, prin care a fost încredinţat din partea I. P. S. S. Metropolitului sĕ sĕvêrşéscă sfinţirea bisericei, ţinênd o frumósă cuvêntare prin care arată însemnătatea actului şi îndémnă pe popor a cerceta biserica şi a trăi în bună înţelegere.

Apoi a cetit actul de întroducere a d-lui Patriciu Pintea de preot, predându-i archiva bisericei şi punêndu-i la inimă conducerea acestui popor.

Domnul preot Patriciu Pintea în cuvinte bine alese şi pĕtrundĕtóre a mulţumit prin o cuvêntare I. P. S. S. Metropolitului şi P. V. Consistor, că a fost învrednicit a fi trimes la timp în acéstă comună, care apucase pe calea rĕtăcirei şi se rugă de Atotputernicul a-l da înţelepciune, pentru a puté conduce poporul încredinţat păstoriei sale. Apoi a mulţămit cu călduróse cuvinte la toţĭ cei ce au participat la actul sfinţirei bisericei.

Póte fi mângâiat acest popor, că e învrednicit cu un astfel de păstor. De un an de dile de când a fost numit şi până acuma la instalare, au putut sĕ se convingă cu toţii, câtă sîrguinţă şĭ-a dat pentru înaintarea şi abaterea lor de pe povĕrnişul ce-l apucase.

Şcóla, nefiind corĕspundĕtóre timpului şi ca sĕ nu zidéscă alta nouă, s'au fost învoit ómenii a o face şcólă comunală cu limba pe propunere maghiară. In anul trecut au şi fost 3 învĕţătorĭ la cea comunală, cercetându-o 8 copii. Doi învĕţătorĭ au emigrat în decursul anului şcolar, mai rĕmânênd unul, şi de present mai are 2 copii obligaţĭ şi doi benevolĭ.

Poporul numai în urma sfaturilor înţelepte ale d-lui preot Pintea, a vĕdut, că ce făcuse, şi şĭ-a schimbat ideile greşite şi îmbărbătat s'a apucat şi de ridicarea şcólei, adunând materialul. Cred că pe anul viitor îşĭ vor putea vedea şi şcóla zidită.

Pentru acésta îndreptare a poporului, multe a suferit d-l Pintea din partea notarului şi a câtor-va lingăi. Dér totuşĭ a eşit învingĕtor, şi şcóla a rĕmas cu caracterul ei confesional. — Faptă de laudă.

După sĕvêrşirea actului divin s'a dat o masă bine pregătită, participând pe lângă sus amintiţii preoţĭ şi învĕţătorĭ din Caţa, din loc şi comitetul parochial.

Un participant.

„Cine crede uşor, curênd se înşală".

Ni-se comunică următorul cas rar în felul sĕu:

La piua din valea Timişului, lângă Braşov, locuesce un om, Radu, care cu

---

Şi ómenĭ ea află în drumu-i trudit
Din drum pe la casă s'abate,
Dér cui îi mai pasă d'un suflet muncit?
N'au vreme s'o vadă, s'audă cuvêntul...
Şi, Dómne, ce rece şi aspru e vêntul,
Ce trupul întreg îl străbate.

Şi merge 'nainte şi merge mereu...
Căcĭ mila-i un nume ce sbóră
Din alte tărîmurĭ pe-aicea — şi eu
Zadarnic aştept pe de-asupra-mĭ sĕ vie
Cu sboru-i... Şi nóptea mĕ 'ngrópă...; pustie
Şi négră cum e mĕ 'nfioră....

Pe câmpul bătut de zăpadă şi ploi
De-un codru de paltinĭ aprópe —
In zorile dilei 's găsiţĭ amêndoi
De somnul cel vecĭnic cuprinşĭ.... Dér [zîmbesce
Copilul şi mama. Şi pacea domnesce
Pe albele mórte pleópe.

Alfius.

Patriă*).

— Urmare. —

Trecuse cât-va timp de când armata nóstră trecuse Dunărea. Avusese chiar mai multe întêlnirĭ cu inimicii, dér încă nu o luptă mai hotărîtóre.

Vlad trecuse cu paşĭ hotărîţĭ pe pămêntul inimic. Din ultima nópte petrecută pe ţĕrmurile ţĕrii, tótă gândirea şi fiinţa lui se schimbaseră. Vorbele căpitanului îi rĕmăseseră în minte şi împlinirea datoriei era acum gândul lui nestrămutat.

Prin iubirea lui pentru Fira, înţelesese iubirea pentru patriă, şi acum însĕ-şĭ Fira îi era şi mai iubită, şi mai sfântă de când înţelesese dela însu-şĭ căpitanul, că datoria lui era fericirea ei.

Şi ea nu scie iubita, că de-a plecat, că de se va lupta, că de va muri chiar, va fi pentru ea.

A! dér odată, póte atuncĭ când victorios se va reîntórce va sci atuncĭ... Era atât de fericit Vlad gândindu-se, că va fi iubit de Fira. Se simţea voinic şi de neînvins.

Rĕsboiul din îngrozitor ce-i păruse, îi era acum atrăgĕtor; prilej de a se face iubit de iubita lui.

— Lasă sĕ ne bătem, dicea el de multe-orĭ, către soldaţĭ, sĕ le arătăm noi Turcilor pe cine au voit ei sĕ robéscă. Când din depărtare se audiau împuşcăturĭ, bubuit de tunurĭ, Vlad se plângea cu nerăbdare:

A! De óre-ce ne-au luat dela casele nóstre, de ce nu ne duce şi pe noi în focul cel mare, ca sĕ ni-se alégă odată?

In faţa Plevnii.

Era o di de tómnă. Timpul era rece şi umed. Plóia mĕruntă cădea din norĭ şi cétă dési acoperea pămêntul, aşa că abia putéĭ sĕ vedĭ înaintea ochilor. Ai fi dis că natura se învĕlise de diminéţă într'o pânză simbolică prevĕdênd o di de durere.

Compania era aşedată în ordine de bătae. Căpitanul le spusese câte-va cuvinte de încurajare şi porniră cu toţii înainte

Abia făcuseră primii paşĭ, când de-odată rĕsună tunul la spatele lor. Erau tunurile nóstre părênd a le striga: înainte!

Au mers aşa mai bine de un ceas. Nu întêlniseră încă pe nimenĭ, nu audiseră nicĭ măcar o împuşcătură din partea inimicului. De-odată reduta se arătă grósnică pe o colină în faţa lor.

Abia o deosluşiră din desimea ceţii, când nor de fum se ivi pe înaltul parapetului şi în acelaşĭ timp mii de împuşcăturĭ se audiră.

— Nainte, copii! strigă căpitanul arătând cu vêrful sabiei reduta inimică. Soldaţii iuţiră pasul gătindu-se sĕ dea asaltul redutei.

Erau acum la marginea colinei apróре sĕ sue spre parapet, când de-odată ca prin minune, se vĕdură înconjuraţĭ de Turcĭ, carĭ ascunşĭ în

*) Vedĭ n-rii 235 şi 240 din „Gaz Trans." a. c.

soţia sa, Susana, trăesc deja de mulţi anı în linisce, avênd trei fete măritate. Lunia trecută, séra, fiind numai leleа Susana acasă, étă că întră pe uşă un moşnég bětrân ca de 80 anĭ, înalt, cu o barbă căruntă, sdrenţos la haine şi încălţat cu nisce obiele numai.

Cât ce întră bětrânul în casă, întrebă pe femeiă: „Tu eştĭ Susana dela piuă"? — „Da", rĕspunse femeia cam mirată. — „Şi bărbatul tĕu e Radu, aşa-i?", întrebă érăşĭ streinul. — „Da", rĕspunse Susana. — „Aşa, că voi sunteţĭ săracĭ?" întrebă érăşĭ bětrânul. — „Da". — „Sĕ sciţi, că după mine a întrat avuţia în casa vóstră", ḑise moşnégul, „eu sunt omul sfânt după Sf. Nicolae; în urma mea vin trei carĕ cu lână, unul cu brânză şi unul cu galbinĭ, dér fiind-că s'au resturnat carele pe mine, uite, că sunt şi vĕnăt la faţă de loviturĭ, ele au rĕmas înapoi. Fă bine, Susană, şi-mĭ dă sălaş până sosesc şi carĕle".

Femeia credĕtóre, l'a spălat şi îmbrăcat curat pe moşnég c'un rênd de haine de-ale unui ginere de al ei. Bětrânul a cerut de mâncare, şi femeia neavênd alte cele şi fiind şi post, i-a dat fasole. „Sfântului", se pare, că nu i-a convenit fasolea şi a ḑis femeii: „Susano, aruncă dracului fasolea, şi taie un puiu, adă un litru de rachiŭ, căcĭ după atâta avere ce-ţĭ aduc, poţĭ sĕ-mĭ daĭ".

Susana i-a făcut pe plac şi l'a ţinut cu mâncare bună timp de trei ḑile. Mai târḑiu sosiră acasă dela lucru bărbatul Susanei şi cei trei ginerĭ. Mai înainte însĕ de-a sosi bărbatul Susanei, moşnégul „sfânt" a rugat'o sĕ-i ḑică bărbatului, că el (moşnégul) e un frate de al mamei ei. Fiind toţĭ de faţă moşnégul întrebă pe Susana: „Scii Susano cine sunt eu? Iţĭ aducĭ aminte când ai slujit tu la un boer în Dobrogea? Scii, că au venit într'o nópte la el 12 hoţĭ, ca sĕ fure, şi i-au prins, putênd sĕ scape numai cel de pe urmă şi acela sunt eu, Nicolae".

Ast-fel cu diferite minciunĭ, că el are comorĭ prin Dobrogea şi altele a îmbĕtat pe ómenĭ şi a stat în casa lor trei ḑile, fiind bine tratat cu de-ale mâncăriĭ şi beuturiĭ.

In sfêrşit, vĕḑênd pretinsul sfânt, că a trăit destul cu minciuna, ḑise Susanei, că fiind timpul urît, s'au întors carĕle şi el trebue sĕ mérgă sĕ vadă de ele. A întrebat pe Susana, câţĭ sunt în familiă. Cu totul au fost 17. Moşnégul a cerut un sac mare nou, în care sĕ pună crucea cea mare de diamant pentru Radu, ce ḑicea, că o are în car, ér pentru ceilalţĭ 16 inşĭ a ḑis se-i dea câte un săculeţ mai mic de pânză nouă, ca sĕ nu se spargă de galbinĭ. Susana i-a făcut pe plac. Joi séra „sfântul" moşnég a plecat sĕ dea de carĕle cu comorĭ, însoţit de Radu şi de o fată a lui, care a luat şi de mâncare pe drum. Din valea Timişului a luat'o peste délurĭ şi prin pădurĭ. Moşnégul voia cu orĭ-ce preţ sĕ dispară prin pădure şi ḑise către Radu, sĕ nu se sparie, décă la strigătul lui le iese douĕ femei în cale. Radu i-a ḑis, că nu-i témă nicĭ de dracul, numai banĭ sĕ capete şi aşa se ţinea lanţ de bětrân. In urmă au ajuns „între Pietri" din sus de Braşov (Scheiŭ), apoi au întrat în Scheiŭ. Aicĭ moşnégul s'a ascuns într'o casă, ér Radu, vĕḑênd, că l'a purtat nebun prin pădurĭ, după carĕle cu comorĭ, a însciinţat casul la poliţiă, reclamând hainele ginere-sĕu, pe care le avea îmbrăcate „sfântul". La poliţiă moşnégul şi-a căpĕtat érăşĭ hainele lui sdrenţóse, ér Radu pe a-le ginere-sĕu, ducênd cu ele acasă la Susana şi o „comóră preţiósă".

Astfel păţesc acei ómenĭ, carĭ cred aşa uşor unor atarĭ „sfinţi" şarlatanĭ.

„Călindarul Plugarului".

Ḑilele acestea a eşit de sub tipar *„Călindarul Plugarului"* pe anul comun 1901, anul IX, cuprinḑênd: In *partea calendaristică*: Cronologia anului 1901, Regentul anului; Sĕrbătorile şi alte ḑile schimbătóre; Calculul sĕrbătorilor mai marĭ; Posturile etc. Urmézâ partea strict calendaristică: cele 12 lunĭ ale anului cu sfaturĭ pentru plugarĭ şi semnele de timp după calendarul de 100 de anĭ.

Urmézâ Genealogia domnitorilor; Taxele telegramelor şi postale; Competinţe de timbru şi taxe; Scala timbrelor, apoi Têrgurile din Ardeal, Bănat şi Ţéra unguréscă după datele oficióse îndreptate şi publicate de ministrul de comerciŭ.

In *partea literară* se găsesc bucăţĭ alese: Cântec (poesiă de G. Coşbuc); Dorobanţul (G. Coşbuc); Crainicul primăverei (Sânpetreanul); Testamentul lui Moş-Cârlig, schiţă de I. C. Panţu; o frumósă Poveste de pe vremea când Mântuitorul Christos umbla pe pămênt; Cuvinte înţelepte ş. a.

In *partea economică*: Lucrarea pămêntului; Cresecrea vitelor; Hrana vitelor; Grijile de avut la hrănirea vitelor; Hrana ţĕranului şi crescerea caprelor; Puterea de nutrire a pómelor.

Economia casnică: Prăsirea curcilor; Clocirea şi crescerea puilor de găină; Conservarea ouĕlor. Urmézâ felurite *poveţe* tot din sfera economiei casnice.

In fine o interesantă istorisire despre Ciudăţeniile trăsnetului.

De astă-dată „Călindarul Plugarului" cuprinde ilustraţiunile: edificiul gimnasiului român din Braşov şi sala festivă a acestui gimnasiu.

Călindarul se póte procura dela Tipografia A. Mureşianu, Braşov, pe preţul de 25 crucerĭ sĕu 50 banĭ esemplarul, fără porto postal.

Concurs literar.

Comitetul central al Reuniunei învĕţătorilor gr. cat. din jurul Gherlei escrie concurs pentru elaborarea următórei teme de disertaţiune:

„Cum va putê reforma, îndrepta şi consolida învĕţătorul caracterul poporului prin mijlocirea şcólei?"

Premiul este o sumă de 50 coróne din cassa reuniunei.

Estensiunea operatului are sĕ fie de 8—10 cóle format cuart.

Terminul lucrărei *Dumineca Tomei 1901*, pe când operatul este de a se subşterne la subscrisul comitet central dimpreună cu epistola sigilată pe care va fi scrisă devisa concurentului, éră înlăuntru sub sigil numele aceluia.

La premiul acesta pot concurge numai învĕţătorĭ actualĭ din cercul reuniunei.

Din şedinţa comitetului central al reuniunei învĕţătorilor gr. cat. din jurul Gherlei ţinută în Gherla la 3 Noemvrie 1900.

Ioan Papiu, preşedinte. *Dionisiu Vajda*, secretar.

Literatură.

Dela Tipografia „A. Mureşianu" din Braşov se pot procura următórele cărţĭ:

Pentru pregătirea bucatelor se atrage atenţiunea familiilor române asupra folositórei cărţĭ întitulate: *„Bucătărésa naţională"*, carte de bucate a bucătăriei române, francese, germane, şi ungare. E tipărită la Braşov de rĕposatul librar I. C. *Hintescu* şi la compunerea ei şĭ-au dat concursul şi unele dame distinse şi harnice române de pe atuncĭ. Până aḑĭ cartea a rĕmas cea mai bună şi bogată în felul sĕu. Felul bucatelor sunt înşirate tóte în ordine alfabetică după numele lor. Sunt în numĕr de vre-o 1620, ér cartea conţine peste 700 pag. format mare cuart. Limbagiul e uşor, aşa că nu-i român care sĕ nu l pricépă. Costă numai cor. 1 60 plus 40 banĭ spese postale.

*

Pilde şi sfaturĭ pentru popor, Sub acest titul a eşit de sub tipar în Tipografia „Aurora" din Gherla o nouă carte scrisă de d-l *Ioan Pop Reteganu*, cunoscutul nostru scriitor poporal. Cartea conţine 160 pag. în format 8⁰ şi conţine vre-o 24 de scrierĭ carĭ cuprind diferite învĕţăturĭ pentru trebuinţele ţĕranilor noştri O recomandăm ca o carte forte de folos şi de petrecere pentru popor.

ECONOMIA.

Cultivarea nucului şi a prunului.

— Fine. —

Pentru prunĭ gropile le săpăm tómna, ér plantarea lor o amânăm până primăvara, fiind-că décă le-am planta tómna în pămênt şes, orĭ umed, iérna cu îngheţarea prunii plantaţĭ se ridică din loc.

De sĕmênţă alegem totdéuna nucĭ sănĕtóse simetrice, cu cóje subţire şi cu mieḑ plin, şi sĕ ne ferim de nucĭ aşa numiţĭ pietroşĭ.

Nucul are, împotrivă cu prunul o rădĕcină perpendiculară grósă, tare, care se lasă afund în pămênt, din causa acésta e fórte grea desgroparea unui nuc; este de recomandat a sĕmĕna sĕmênţa de nucĭ în locul, unde noi voim sĕ-l avem mare sĕu sĕ-l strămutăm până e încă fórte tînĕr fiind-că nucul înaintat în etate se póte strămuta numai în pămênt fórte bun.

Décă avem înaintea ochilor plantarea délurilor pleşuge cu nucĭ, trebue sĕ scótem, pămêntul cel rĕu, neroditor, din gropă şi sĕ aducem din şes în fiă-care gropă înaintea plantărei, pămênt bun, roditor, mestecat cu gunoi copt, când apoi cu bucuriă vedem că şi pe délurĭ cresce şi se desvóltă nucul frumos. Gropile pe délurĭ sunt a se săpa vara, nucii îi plantăm tómna, până târḑiu, până la îngheţatul pămêntului, ér în şes unde pămêntul este mai umed, săpăm.

Nucul nu sufere, ca sĕ i-se tae surceii şi crengile de pe laturĭ, nu este a se reteza nicĭ-odată, décă chiar se ivesce vre-o crengă laterală diformă, aceea este a se tăia vara când nucul este în suc, avênd a se unge cu céră de pomĭ. Nucul e fórte simţitor în contra frigului, deosebĭ a frigului de primăvară târḑie, când deja acela este în suc.

Urmele îngheţului o observăm pe vêrful nucului, unde se uscă frunḑele; în contra frigului ne putem apĕra numai cu gunoirea împrejurul nucului, mai bine cu zamă de gunoiu tómna, când apoi, pe lângă ce pomii vor putê suferi mai uşor frigul capĕtă la urma gunoirei fructe mai frumóse şi mai multe. La prunii noştri observăm, că aceia se fac pe partea lor de miaḑă-ḑi fără cojĭ şi uscat. Asta e de-acolo, că sórele de primăvară aduce sucul în partea asta în circulaţiune, ér în urma nopţilor frigul îngheţă sucul din celulele cójei. Urmarea e spargerea celulelor şi după ele şi cója şi se uscă în fine şi lemnul de sub cójă. In contra acesteia ne apĕrăm, décă se unge cója trunchiului şi crengile cât se póte de mult, tómna târḑiu sĕu iérna, cu o mestecătură de var, lut şi gunoiu de vite; trebue a aplica unsórea asta în mĕsură mai mare pe partea de miaḑă-ḑi a trunchiului şi a crengilor. Unsórea apără şi în contra raḑelor calde ale sórelui.

şanţurĭ, eşiră ca din pămênt, căḑênd cu mórte asupra soldaţilor.

Un măcel grósnic se încinse. Soldaţii cădeau ca trăsniţĭ, sub baionetele neînduplecate ale Turcilor. Surprinderea fusese atât de mare, încât zăpăciţĭ, aprópe nu mai sciau sĕ se apere. Şi cădeau mereu.

Căpitanul fù cel dintâiŭ care dete semnalul apărării, făcênd minunĭ de vitejie.

— Pe ei, copii! nu vĕ lăsaţĭ! le strigă el.

Dér primele momente de gróză trecură. Măcelul începù acum cu înverşunare din amêndouĕ părţile.

O! ce învălmăşală! ce sbuciumare! ce gróză!

Omenĭĭ ca nebunĭ se agitau în tóte sensurile isbindu-se cu turbare: s'auḑeau ciocnirĭ de arme, ce se frângeau, strigăte de sĕlbatecă isbândă, vaete de desnădăjduită durere, pe când sângele curgea pe cei vii, pe cei morţĭ, pe arme, pămênt, pretutindenĭ, ca o plóiă horibilă, într'o ḑi de sĕrbătóre a morţii. Dér Românii periau, victoria părea a Turcilor.

Zadarnic striga căpitanul voind sĕ-i îmbărbăteze. Singur în mijlocul a mii de baionete, părea că trăise mii de vieţĭ ca un Dumneḑeu neînvins şi nemuritor.

Intr'un moment de desnădejde puse mâna pe drapel şi porni cu el înainte. Dér un pas numai şi fù încunjurat din tóte părţile pe când un Turc pusese mâna pe drapel, pe care căpitanul îl ţiné cu tótă puterea.

— Drapelul! copii! strigă Vlad pornind spre căpitan.

— La mine, Vlad! strigă căpitanul, vĕḑênd pe Vlad că voia sĕ-l ajungă, luptând cu nĕmeţĭ de duşmanĭ. — A! dér mai trebuia un moment de victoriă contra inimicului, un moment.... până venea Vlad.

Şi sângele-i curgea şiróe, forţele-i slăbise, se simţia murind, pe când Turcul ridicase baioneta ca sĕ-l străpungă. — Atuncĭ într'o supremă sforţare a ultimelor licărirĭ de viaţă ce mai erau în el, căpitanul, încleştând mâna pe drapel, ridică sabia şi... lovitura fusese atât de tare, încât baioneta Turcului se rupse căḑênd.

— Ura! strigă de-odată Vlad ajungênd lângă căpitan şi cu o lovitură iute ca clipa, doborî pe duşman.

— Ura! strigară soldaţii venind biruitorĭ în urma lui Vlad.

Drapelul scăpase, Căpitanul îl dete lui Vlad. Pe faţa lui murindă se vĕḑù un surîs de bucuriă. Dér vocea-i era stinsă; abia de putù ḑice:

— Bravo Vlad! Ţine drapelul.... înainte.... până la mórte datoria!.... patria! şi pronunţând acest cuvênt, căpitanul tresări. O înviorare 'l trecù prin tot corpul, ridică sabia către redută, într'o ultimă încercare porni... dér căḑù. Murise într'un ultim pas făcut contra inimicului.

— Nainte copii! strigă Vlad pornind cu drapelul în mână.

— Ura! rĕspunseră soldaţii la vederea tricolorului scump ce se ridicase acum asupra tuturor, purtat de mânile puternice ale lui Vlad. Acea pânză, ce se întindea după vênt, cu vulturul de aur repeḑit spre inamic, ai fi ḑis însĕ-şĭ vitejia luptei — tainică putere, ce-i ducea pe toţĭ potop asupra inimicului. Ai fi ḑis însĕ-şĭ mânia patriei, chiar glasul ei pârênd a le striga cu putere: „După mine copii la victoriă". N'ar fi fost putere omenéscă sĕ i pótă opri, căcĭ mergea peste Turcĭ ca un vênt năprasnic peste lane şubrede de grâu.

S'au ivit de-asupra parapetului veniţĭ ca prin minune, parc'ar fi fost ridicaţĭ de vitejie şi de năvală, atât de neînchipuit de iute au suit scările. Turcii fuseseră sdrobiţĭ. Zadarnic le fusese curagiul până la mórte, Românii biruiseră şi reduta era perdută.

Vlad împlântă drapelul pe parapet. Din vale de redută s'auḑiră de-odată mii de ura la vederea tricolorului ce fâlfâia acum cu falà pe reduta inimică. Românii veniau acum mulţime sdrobind totul în calea lor, ér Turcii părăsiau reduta, fugênd în-

Inmulțirea cartofilor.

Cartoful se înmulțesce în mai multe felurĭ, cele mai cunoscute sunt: *a)* Prin sĕmînță, *b)* prin butășire, *c)* prin colțĭ, *d)* prin tăerea tuberculelor, *e)* prin tubercule întregĭ.

a) Inmulțirea prin sĕmînță. Tómna, când fructul producĕtor de semințe s'a copt, îl culegem și îl lăsăm 3—4 ḑile de se matoresce, apoi se ia, se înmóie în apă și se strivesce. Pentru-ca sĕmînța sĕ se deslipéscă bine de materia mucósă de care este învĕluită, se amestecă cu cenușă. După-ce s'a curățit bine, se lasă de se svîntă, pe urmă se pune în nișce săculețe și se pune la păstrare într'un loc, care sĕ fie bine uscat și aerisit.

Prin luna lui Martie, după-ce s'a preparat resadnița se sémĕnă acolo la 3, 4 cm. adâncime și între rĕndurĭ până la 10 cm. Și pentru ca sĕ se împrăștie uniform e nevoe, ca sĕmînța sĕ se amestece cu nisip. Când planta are 3, 4 foi se răresce, ér în luna Maiŭ se transplântéză cu plantatorul la 25 cm. depărtare și într'un pământ bine preparat. Aci se prășește (sapă) si se plivesce de câte-orĭ trebuința cere, ér tómna se recoltéză obținêndu-se nisce tubercule cât aluna. Ele se pun la păstrare, ér în primăvara viitóre se sémĕnă la depărtarea de 30—35 cm. In tómnă, când le recoltăm, tuberculele obținute variéză dela o greutate de 100—150 grame.

b) Prin butașĭ. Spre a avé lăstarĭ bunĭ de butașĭ se pune tubercule bine desvoltărei în rĕsadniță prin luna Martie. Aci ele dau lăstarii pe care îi luăm, décă au o înălțime de 10 cm și îi rĕsădim în altă parte. Prinderea se face în 15—20 de ḑile. Ingrijirile sunt ca și a rĕsadurilor din résadniță.

c) Prin colțĭ. Modul acesta de înmulțire se face când avem o varietate rară și consistă în aceea, că se sémĕnă tuberculele în rĕsadniță și îndată-ce colții au trecut de un centimetru, se tae cu câte-o parte din cartofĭ și se plantéză într'altă parte.

d) Prin tăerea cartofilor. Acest mod consistă în a tăia tuberculele în bucățĭ lăsând pe fiă-care bucată câte-un ochiŭ séu 2 și în urmă se sémĕnă. Procedeul acesta nu este de recomandat de-órece partea tăiată, produce în pământ un fel de sporĭ (criptograme séu ciupercĭ), care fac de multe-orĭ ca bucata sĕmĕnată sĕ se strice.

e) Prin tubercule. Inmulțirea prin tubercule este și cea mai obicĭnuită precum și cea mai recomandabilă. Cultivatorul însĕ, décă voesce sĕ aibă o recoltă bună, trebue sĕ fie cu mare băgare de sémă la alegerea tuberculelor. O tuberculă mică, piperniciță, va da nascere unor tubercule micĭ întocmai ca și la animale. După cum va alege animalele de prăsilă, așa vor fi noiĭ născuțĭ, mai forțĭ séu mai slabĭ, fiă animale de muncă, fiă de lapte.

Tóte tuberculele provenite din vreji viguroșĭ, vor da o producțiune mare, pe câtă vreme cei eșițĭ din vrejĭ slabĭ vor da o recoltă mediocră séu mai desea-orĭ slabă.

Un cultivator care își înțelege meseria, va căuta ca prin luna lui Iulie sĕ se preumble prin tralalele cu cartofĭ, cu care ocasiune sĕ însemneze cuiburile cu vrejiĭ viguroșĭ, adecă bine crescuțĭ; și tómna când va recolta sĕ nu amestece cartofiĭ cu vrejiĭ însemnațĭ cu ceilalțĭ neînsemnațĭ. Procedând așa doi séu trei anĭ, va ajunge ca sĕ capete o bună varietate de cartofĭ atât ca calitate, cât și ca cantitate. Este de recomandat, că greutatea tuberculei bune de sĕmĕnat sĕ aibă greutatea între 80—120 grame.

Cartofiĭ destinațĭ pentru sĕmînță este bine ca după recoltă sĕ se lase 3, 4 ḑile sĕ se svînte, avênd grija, ca în timpul nopțiĭ sĕ-i acoperim cu vrejiĭ lor. După aceea se aduc acasă așeḑându-se pe nisce polițe, cu vêrful în sus, la un loc unde temperatura sĕ nu trécă peste 0^0.

Uniĭ însĕ voind sĕ grăbéscă crescerea înainte de aplantare; pun tuberculele în nisce cutiĭ făcute din scândurĭ de brad, pe urmă încălḑesc localul unde se află și, după ce mugurii (ochiĭ) tuberculelor s'au mărit bine, se cară cu cutiile la locul plantărei și acolo se pun unul câte unul în cuiburile făcute cu sapa, avênd grija sĕ nu se vateme miciĭ lăstărașĭ.

Cartofiĭ se sémĕnă la noi în țéră cam dela sfîrșitul lui Martie până la începutul lui Maiŭ. Tot ceea-ce trebue sĕ băgăm de sémă la sĕmĕnat este, ca sĕ ne facem socotéla mai dinainte, așezênd cuiburile la așa depărtare, ca vrejiĭ ajunșĭ la complecta lor crescere sĕ acopere pământul dela un cuib la altul. Depărtarea între cuiburĭ depinde de varietățile ce voim a sĕmĕna, după cum ele sunt mai mult séu mai puțin foióse. Așa varietățile de cartofĭ cu foile marĭ sĕ nu se samene mai mult de 3 cuiburĭ la metru pătrat, adecă cam 1500 cuiburĭ la jumĕtate hectar (pogon) séu 1800 klgr. socotind 120 grame pentru fiă-care cuib.

Din viața socială a albinelor.

Cine și-ar fi închipuit, că mai tóte cestiunile marĭ, carĭ frămêntă aḑĭ societățile omenescĭ, le vom găsi resolvite de animale, carĭ ocupă una din treptele cele mai inferióre pe scara zoologică.

Observând un stup de albine, găsim în primul loc, că este compus dintr'o *albină mamă* — cunoscută până acum sub falsul nume de regină, pe când de fapt ea este sclava coloniei — care depune ouĕle într'un numĕr variind între 10 și 100 de mii; din albine lucrătóre (albine-femei, a căror organe de reproducere sunt atrofiate) și din vr'o 3 până la 5 mii de albine-bărbațĭ, cunoscuțĭ sub numele de trântorĭ.

Sentimentul nu prea e cunoscut în aceste colonii. Tot ce nu produce se distruge. Trântorĭ, lucrătóre, care nu mai pot lucra, albina-mamă, carĭ nu mai depune destule ouĕ — în mijlocie 3—4000, pe ḑi — se ucid fără crutare. Singura preocupare a acestor insecte este asigurarea esistenței coloniei.

N'o sĕ mĕ ocup aicĭ de descrierea anatomică a celor trei felurĭ de indiviḑĭ dintr'un stup, dér în trécĕt țin sĕ notez, că conformația corpului lor e în legătură cu funcțiunile, pe carĭ urméză sĕ le îndeplinéscă.

Un fapt curios se observă la larvele de albine. Din aceleașĭ ouĕ și larve ies și albina-mamă și lucrătórele, și numai hranei deosebite, ce i-se dă, se datoresce desvoltarea specială a albinei-mame.

Activitatea albinelor este până aḑĭ neîntrecută; ele lucréză ḑiua și nóptea tot timpul vieții, fără a-se odihni séu durmi vre-o clipă. Principiul celor opt óre de muncă, nu este cunoscut în coloniile lor.

Un fapt aprópe uimitor, care se observă la aceste animale cu o organisație anatomic atât de inferióră, e că se bucură de o inteligență mai presus de orĭ-ce închipuire. La dênsele nu e numai instinctul, care dirige tóte lucrările lor, o judecată sănĕtósă, ci un tact și un bun simț fără sémĕn îi călăuzesce în împărțirea și esecutarea multiplelor funcțiunĭ și lucrărĭ, de carĭ depinde mersul regulat al coloniei.

Educația, care se dă tinerelor lucrătóre, e fórte chibzuită. Cum ese din celulă, albina fiind prea slabă pentru a merge sĕ adune, după-ce i-se face cu multă îngrijire toaleta de albinele bĕtrâne, i-se dă sĕ mănânce miere și chiar de îndată o pun sĕ îndeplinéscă diferite lucrărĭ în lăuntrul stupului; îngrijirea și hrănirea larvelor cu un amestec de polen, miere și apă, secrețiunea și pregătirea lamalelor de céră pentru construcția fagurilor sunt funcțiunĭ esclusive ale albinelor tinere. Demn de remarcat e esactitatea matematică, după carĭ sunt construite celulele, mai cu sémă acele ale lucrătórelor. Uniformitatea acésta a celulelor e atât de precisă, încât Réaumur se gândise sĕ le propue ca basă pentru un sistem de mĕsurĭ uniforme, înainte de ce s'a întrodus sistemul metric. Și ceea-ce e mai curios e, că la construcția acestor celule albinele lucréză fiă-care pe contul sĕu, fără a fi conduse de o albină-șef și totușĭ se întâlnesc în lucru, par'că ar fi o înțelegere comună între dênsele.

Lucrul acesta se esplică ușor, décă ne dăm séma de așa ḑisa viață psihologică a unei colonii de albine. O colonia de aceste bâzăitóre n'ar constitui, decât un singur tot, un individ, décă voițĭ, și tóte albinele n'ar fi decât organele acestui individ. Că o albină nu trăesce pentru sine; pentru dênsa totul e colonia. Și dovada cea mai bună ni-o dă următórea esperiență: Punênd o albină sub un clopot de sticlă; unde va fi și miere și apă, ea nu se va atinge de dênsele și va bîzăi sub clopot, căutând o eșire pentru a porni sĕ găséscă stupul și va preferi sĕ móră de fóme, décă nu va reuși sĕ scape de sub clopot.

Incă o dovadă din cele mai frumóse că individualismul e cu totul înlăturat în coloniile de albine și că tótă activitatea are numai în vedere bunul mers și esistența coloniei, e și următorul fapt: Décă s'a neglijat séu nu s'a reușit sĕ se reînnoiască albina-mamă, stupul rĕmâind astfel orfan, se începe o desorganisare completă a coloniei.

Lucrătórele nu se mai ocupă de recoltă, și décă câte-va mai rătăcesc pe câmp și se întorc cu ceva provisii, se opresc la întrarea în stup și par'că li-e gróză sĕ calce pragul, par'că ar avé dinainte consciință, că colonia e condamnată sĕ piară.

Décă întroducem în stup o bucată de fagur cu ouĕ, luată dintr'un alt stup, imediat activitatea coloniei reîncepe cu mai multă vigóre, o reorganisare a muncei face loc desagragărei de mai înainte și prima grijă a lucrătórelor e sĕ scótă cât mai repede o albină-mamă.

Povestea lupului.

In vremea de demult pe când Dumneḑeu umbla pe pământ s'a întâlnit la o margine de apă, lângă care se făcea și o pădurice — cu diavolul.

Diavolul a ḑis atuncĭ lui Dumneḑeu: „Lasă-mĕ, Dómne, sĕ creiez și eu ceva. Și cu voia lui Dumneḑeu diavolul își alege un coșcogémite butuc din pădure, îl cioplesce și face din el o dihaniă cât tóte ḑilele.

— Ce ḑicĭ Dómne, de făptura asta a mea?

— „Eu ḑic s'o facĭ mai mică, că-i speria lumea cu dênsa. S'apucă dracul de cioplit, cioplesce cât mai cioplesce și isbutesce după multă muncă sĕ facă un lup aidoma; numai că n'avea suflet.

— „Păi acuma, Dómne sĕ-mĭ dai putere sĕ-i dau suflet,“ ḑise dracul, neputincios la așa ceva.

---

vălmășițĭ și înspăimântațĭ ca de o urgiă cerescă.

Victoria! Din tóte părțile se vestea victoria. Trompete resunau voióse, drapelul se înălța mândru de pe parapet, mii de ura se auḑiau din mii de pepturĭ, — dér vai!

Lângă drapel Vlad căḑuse.

Era plin de rănĭ și sângele-i curgea; simția cum forțele i-se duc.

In jurul lui însĕ rĕsuna atâta isbândă, încât într'un moment de nouă înflăcărare cercă sĕ se scóle, sĕ scotă din pământ drapelul, unde singur îl împlântase și sĕ-l ducă departe, mai departe.... după un dor nemărginit de victoriă... Dér rĕmase căḑut, puterile-i periseră. Ințelese atuncĭ, că móre.

Dér a învins. Cât ar fi de fericit măretul căpitan, el care voia sĕ pue atâta vitejiă în inima lui, décă l'ar vedea învingĕtor!

Căcĭ ca el a purtat drapelul înainte, ca el a deșteptat vitejia în inima tuturor, când s'a repeḑit în foc trăgênd dupe el pe toțĭ în luptă.

Ca el Vlad s'a luptat, a învins și muria, dus tot ca el de aceeașĭ putere a inimii — de iubirea pentru patriă!

Pentru patriă! — pentru tot ce iubia el mai mult pe lume! — pentru Fira! De-acum înainte poțĭ fi liniștită, Firo, și fericită, Vlad a învins, dușmanii s'au dus, viéța-țĭ va fi neturburată, și o vedea par'că, cum iese înaintea lui reîntors dela victoriă, cu fața rîḑĕndă, cu brațele deschise, dând a ei iubire pentru a lui isbândă. „Dér pentru tine a fost, pentru tine prin iubire“.

Da, prin iubire, căcĭ iubirea-i taină puternică, care ne face a înțelege sensul vieții.

Fața însĕ i-se pălise, ochii i-se închisese.

Vlad se stingea, dér precum o rază într'o lumină, așa el se stingea învingĕtor într'un vis de fericire.

Vedea o nuntă mare, la care se strînsese o lume întrégă în haine de sĕrbătóre, cu inimile voióse, aducênd florĭ de podóbă pentru ginere și mirésă — pentru Vlad vitézul și Fira cea frumósă. O vede pe Fira în cămașe cu fluturĭ, încinsă cu roșu, pe cap cu fluturĭ, gătită în betélă ca într'o lumină căḑută din sóre, cum veselă rîḑĕndă, fericită sta lângă el, pe când mama Ióna cu lacrimĭ de fericire-i binecuvĕntéză.

De-atuncĭ înainte va fi a lui nedespărțită pentru vecie...

Când l'au găsit stins la piciorul drapelului, era așa cum fusese în ultimele momente ale vieței.

Tricolorul fâlfâia neastâmpĕrat în vênt, parc'ar fi fost viu, ér Vlad sta aci mort, cu capul culcat alăturĭ, cu fața liniștită, cu surîsul pe buze, mulțumit păr'că de sórtă-i ca și când singur, de bună voie șĭ-a dat suflarea vieței drapelului țĕrii, ca unui frate iubit.

(Va urma.) *Virgil Broscărescu.*

Binefăcĕtorii.

*(In amintirea lui **Mihail Stroescu**).*

Ca plóia cea mănósă, ce cade pe pamênt,
Când vremea-i secetósă și n'are-așeḑămênt
Ca roua rĕcorósă, ce cade pe ogor:
Sunt inime milóse, ce vin la un popor.

Ca sórele, ce arde omeții pe câmpii;
Din gropĭ desgrópă morții și-'i face éraș vii:
Tot ast-fel sunt pe lume și ómenii cei marĭ
Numai durerea este, că sĕ ivesc prea rarĭ.

Ei vin de óre unde, vin dela Dumneḑeu
Cu darurĭ marĭ, bogate: ei sunt un semi-ḑeu.
Tot ce e rĕu s'ascunde, se spulberă în vênt,
Când ei s'arată fața aicia pe pământ.

Românĭ de pretutindenĭ cu toțiĭ vĕ'nchinațĭ,
Când vin suflete sfinte, voi capul vi-l plecațĭ!
Prin ei Dumneḑeu mâna s'arată între noi;
Prin ei rĕul dispare, fug haite de nevoi.

Condeiul, dalta, plugul sĕ mișcă mai cu drag,
Când vine fericirea și le suride'n prag.
Românĭ de pretutindenĭ cu toții vĕ'nchinațĭ,
Când vin suflete sfinte, pe Domnul lăudațĭ!

Brașov, 20 Noemvrie 1900.

I. Dariu.

— Ia ḑi-i aşa: „Sai lupule de mănâncă pe dracul“.

Da dracul în loc sĕ ḑica aşa, ḑice: „Sai lupule de mănâncă pe Dumneḑeu“.

Lupul însĕ stătea neclintit. Atuncî Dumneḑeu când vede viclenia diavolului grăesce supĕrat: „Sai lupule de mănână pe dracul!“ şi cum a isprăvit vorba lui dătătóre de viaţă, de odată lupul s'a şi mişcat din loc. Când a vĕḑut dracul aşa, unde nu ţi-a tulit-o la fugă şi fugî şi fugî de-i sfărâiau călcâile, — şi cum fugea aşa dela o vreme ţuştî! într'o băltócă unde lupul n'a putut sĕ-l mai găséscă. Dér tot îi mâncă lupii pe dracî acum la Bobotéză când se sfinţesc apele şi când diavolii neavênd ce sĕ facă fug de-şî scot ochii care încotro din ascunḑăturile lor.

Din aşchiile carî le-a cioplit diavolul când a făcut lupul, au eşit ciórele, corbii şi alte dihănii micî carî, fac destule posne omului.

Auḑită dela Vasile Ardeleanu din Vrancea. („Alb.“)

MULTE ŞI DE TÓTE.

Conductele de petrol în Caucasia.

In Iunie 1900, s'a pus în întrebuinţare conductul de petrol dela Mihailovo lângă Tiflis până la portul Batum şi o sĕ aducă mare ajutor petrolului rusesc în lupta cu cel american. Conductul e lung de 230 kilometri, decî cel mai lung de pe pământ şi e alcătuit din ţevî cu diametru năuntric al golului de 20 centrimetri. Conductul e împărţit în 92 de bucăţî prin ventile, ca sĕ nu curgă prea mult petrol şi sĕ se pierdă la cas de ruptură a vre-unei ţevî. Kerosina, care se face în fabricile din Bacu, lângă marea Caspică, se transportă în vagónecăldărî până la staţia Mihailovo, unde se pune în reservorii marî, carî cuprind până la 420.000 de pudurî; de acolea o scot două pompe şi o urcă în reservorile dela staţia Zamtredi, carî pot cuprinde 360.000 de puduri, de aicî alte două pompe îl ridică, şi-l transportă la staţia Zupsa.

De acolea pompele îl trimit până la marea Négră, la Batum, unde sunt reservorii cu încăpere de 1.500,009 de pudurî. Prin ajutorul unor ramificărî se póte, după voe, vĕrsa petrolul ce vine prin conduct orî în aceste deposite orî de-a dreptul în vapóre speciale menite transportului de petrol orî în depositele celor 11 fabricî, carî fac cutii de tinichea şi le umplu pentru esportul în Orient. Un vapor cu încăpere de 6000 de tone se póte încărca în 24 de césurî. Conductul, etc. constă cincî milióne de ruble, e administrat de guvern, ér costul transportului dela Mihailovo la Batum e de $^1/_4$ de copeică la pudul de kerosină (petrol de lampă). In curênd o sĕ se întindă conductul până la Bacu, acuma s'a hotărît a-l prelungi, de-ocamdată, până la staţia Agtagla, la rĕsărit de Tiflis.

*

Meşteşugul altoiului la cei vechî.

Astăḑî se crede, că se pot altoi numai plante înrudite între ele, precum persicî pe prunî, perî pe gutui etc.; ba chiar nicî aşa nu se póte tot-déuna; aşa orenguţî de mĕr nu se prind pe pĕr şi nicî prunî pe cireşî. Varro, în adevĕr, e de părere, că mĕr pe pĕr se póte altoi, dér nu pĕr pe stejar. Virgilius însĕ ne povestesce minunî, dér era poet şi nu l'am crede, decă Plinius şi Columella nu ne-ar spune, că orî-ce crengă se prinde pe orî-ce copac, decă nu e prea mare deosebire în felul cojei. Plinius spune, că a vĕḑut un pom, care dădea cele maî felurite fructe: nucî, fragî, strugurî, smochine, mere, pere, rodii.

Pe platan şi pe stejar se póte altoi orî-ce, dér fructele n'au gust bun; de-asemenea se póte altoi orî-ce pe rodiu şi pe smochin.

Pe pereţî în Pompei se vĕd asemenea pomî zugrăviţî, dovadă, că erau. S'a creḑut multă vreme, că ramurile străine erau furişate prin trunchiurî scorburóse, dér aveau fiă-care rădĕcina lui. Asemenea dibăcii fac şi grădinarii din ḑilele nóstre.

Totuşî încercările lui Lucien Daniel par a dovedi, că altoirile cele maî ciudate sunt cu putinţă. Aşa a reuşit a altoi Veronica pe Xanthium încă de anul trecut. Lucrând cu mare îngrijire, a altoit patlagele roşii pe varḑă şi dór avem a face cu familii fórte deosebite: Solanee şi Crucifere!

Se prind însĕ numai când şi altoiurile şi plantele, pe carî altoim, sunt tinere.

De altfel vâscul se altoesce dela sine pe cele mai felurite plante şi el trebue sĕ fi dat ideiă şi celor vechî.

Calendarul sĕptĕmânei.

NOVEMBRE. are 30 ḑile. BRUMAR.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum.	26 C. p. Alimpiu	9 2 Adv. Ioach.
Lunî.	27 S. Iacob şi Persul	10 Iudita
Marţî	28 S. mart. Stefan	11 Damas pp.
Merc.	29 S. mart. Paramon	12 Otilia
Joi	30 S. m. ap. Andreiu	13 Lucia
Vnerî	1 S. pr. Naum	14 Spiridon
Sâm.	2 S. pr. Avacum	15 Valerian

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 7 Decemvrie. 1900.

Mesura séu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	11	60
„	Grâu mijlociu . . .	11	20
„	Grâu mai slab . . .	10	80
„	Grâu amestecat , .	9	60
„	Sĕcară frumósă. . .	8	60
„	Sĕcară mijlociă. . .	8	—
„	Orz frumos	7	20
„	Orz mijlociu. . . .	6	80
„	Ovĕs frumos. . . .	4	80
„	Ovĕs mijlociu . . .	3	80
„	Cucuruz	7	20
„	Mălaiu (meiŭ) . . .	8	40
„	Mazăre.	18	40
„	Linte	21	—
„	Fasole	10	20
„	Sĕmênţă de in . . .	21	60
„	Sĕmênţă de cânepă .	8	60
„	Cartofî.	1	70
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	88
„	Carne de porc . . .	—	88
„	Carne de berbece. .	—	64
100 kil.	Sĕu de vită próspĕt .	50	—
„	Sĕu de vită topit . .	72	—

Bursa de Bucurescĭ

din 6 Dec. 1900

Valorĭ	Do-bêndă	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct	87.$^1/_2$
„ „ Impr. 1892 . . .	5 „	Ian.-Iul	88 $^1/_2$
„ „ din 1893 . . .	5 „	„ „	83 $^1/_2$
„ „ 1894 int. 6 mil. .	5 „	Apr.-Oct.	—.—
„ „ Impr. de 32$^1/_2$ mil.	4 „	Ian.-Iulie	75 —
„ „ Impr. de 50 mil. .	4 „	„ „	75.$^3/_4$
„ „ Impr. de 274 m. 1890	4 „	„ „	75.$^3/_4$
„ „ Impr. de 45 m. 1891	4 „	„ „	75.$^3/_4$
„ „ Im. de 120 mil. 1894	4 „	„ „	75 $^3/_4$
„ „ Impr de 90 mil. 1896	4 „	„ „	74.$^3/_4$
Oblig. de Stat (Conv. rurale)	6 „	Mai-Nov.	74.$^3/_4$
„ Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	—.—
„ comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	—.—
„ „ „ din 1884	5 „	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5 „	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5 „	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5 „	Ian.-Iuli.	90.$^3/_4$
Scris. fonciare rurale din 1890	4 „	„ „	74.$^3/_4$
„ „ urbane Bucuresc	5 „	„ „	78.—
„ „ „ Iaşĭ. .	5 „	„ „	73 —
Oblig. Soc. de basalt artificialĭ	6 „	„ „	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	50 v.	— —
Banca Naţion. ult. div. 86.—	500	într. v.	2150
Banca agricolă.	500	150 v.	282 —
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	207.—
Naţionala de asig. ult. div. lei 43	200	„ „	384.—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	250	„ „	386.—
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	—.—
Soc. rom. de hârtie ult. —.—	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult. 4 lei	100	„ „	—.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	100.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	1000	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	300	„ „	— —
„Bistriţa“ soc. p. f. hârtii 30 l.	1000	„ „	—.—
Sociat. p. constr de Tramaxs	200	„ „	—.—
20 francĭ aur	—	„ „	—.—
Fabricile Unite de gazóse. . .	12	„ „	89.—

Scompturĭ:

Banca nat. a Rom.	8%	Paris	3%
Avansurĭ pe efecte	9 „	Petersburg . .	6%
Casa de depunerĭ	12 „	Berlin	5%
Londra	3 „	Belgia	4%
Viena	4$^1/_2$	Elveţia	5%

Cursul pieţei Braşov.

Din 5 Decemvre 1900.

Bancnota rom.	Cump. 18.70	Vênd.	18.76
Argint român.	Cump. 18.—	Vênd.	18.06
Napoleond'orĭ.	Cump. 19.10	Vênd.	19.16
Galbenĭ	Cump. 11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump. 127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump. 58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump. 10.70	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.—	Vênd.	101.—

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 6 Dec. 1900.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	până la
Grâu Bănăţenesc . . .	80	7.65	7.75
Grâu dela Tisa	80	7.65	7.70
Grâu de Pesta	80	7.55	7.65
Grâu de Alba regală . .	80	.—	.—
Grâu de Bácska	80	.—	.—
Grâu unguresc de nord .	80	.—	.—
Grâu românesc	80	— —	.—

Seminţe vechi orĭ noue	Soiul	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	până la
Sĕcara . . .		70—72	6.70	6.90
Orz	nutreţ. .	60—62	6.60	6.70
Orz	de rachiu	62—64	5.75	6.—
Orz	de bere .	64—66	5.50	5.75
Ovĕs . . .		—	.—	.—
Cucuruz . .	bănăţén .	75	.—	.—
Cucuruz . .	alt soiu .	73	—.—	—.—
Cucuruz . .	„ „			
Hirişcă . .			5.30	5.40

Preţul per 100 de chilograme

Producte div.	Soiul	Cursul dela	până
Săm. de trifoiu	Luţernă ungur.	—.—	—.—
„	„ transilvană	—.—	—.—
„	„ bănăţénă	—.—	—.—
„	„ roşiă . .	—.—	—.—
Ulei de rapiţă	rafinat duplu .	—.—	—.—
Ulei de in . .		—.—	—.—
Unsóre de porc	dela Pesta . .	59.50	60.—
„ „	dela ţéră . . .	—.—	—.—
Slanină . . .	svêntată . . .	47.50	47.50
Prune	din Bosnia . .	15.—	15.50
„		—.—	—.—
Lictar	Slavon şi Serbia	18.25	18.50
„	din Serbia în s.	—.—	—.—
Nucĭ	slavon nou . .	—.—	—.—
Gogoşĭ. . . .	sêrbesc . . .	—.—	—.—
„	din Ungaria . .	—.—	—.—
Miere	unguresci. . .	—.—	—.—
„	sêrbescĭ . . .	—.—	—.—
Céră	brut	—.—	—.—
Spirt	Drojdiuţe de s.	—.—	—.—

Cursul la bursa din Viena.

Din 4 Decemvre. n. 1900.

Renta ung. de aur 4%	116.25
Renta de coróne ung. 4%	91.85
Impr. căil. fer. ung. în aur 4$^1/_2$% .	119.50
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4$^1/_2$%	99.40
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	117.75
Bonurĭ rurale ungare 4%	91.30
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	92.50
Impr. ung. cu premii	167.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin .	140.—
Renta de argint austr.	98.60
Renta de hârtie austr.	98.30
Renta de aur austr.	119.65
Losurĭ din 1860.	135.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară .	16.95
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	678.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	670.76
Napoleondorĭ.	19.16
Mărcĭ imperiale germane . . .	117.62$^1/_2$
London vista.	240.20
Paris vista	95.70
Rente de coróne austr. 4% . . .	98.50
Note italiene	90.65

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Subsemnatul aduc la cunoscința publică, că **am deschis** cu 1 Sept. a. c. un **atelier cu salon** pentru

Croitorie civilă și militară

în piața roselor (sub Bucium) **nr. 15.**

Atelierul meu îl conduc cu calfe dintre cele mai esperte, care au învățat meseria acésta în cele mai bune ateliere din Budapesta.

Am și un deposit binișor asortat cu tot felul de materiĭ din branja acésta.

Practica mea de mai mulțĭ anĭ ca croitor în Viena, Bucurescĭ, Cluj ș. a. mĕ pune in plăcuta posiție de a puté esecuta solid și prompt orĭ-ce comandă mĭ-sar face în branja acésta, pe lângă condițiunile cele mai convenabile.

Decĭ mĕ rog de sprijinul și concursul binevoitor al onor. public a. ator.

2—12

Petru Pavel
croitor.

Indispensabil și neîntrecut. Efect sigur.

Articol universal, Export în tóte țĕrile.

CHIEF-OFFICE 48 CRIXTON-ROAD. LONDON S. W.

Cele mai sigure, mai bune și totă lumea lăudate și căutate mijlóce de casă de vindecare sunt

Balsamul A. Thierry farmacist

un **mijloc de vindecare** neajuns pentru bóle de **pept, plămânĭ, ficat, stomac,** și alte interne. Intrebuințat pe din afară

Mijloc de vindecare miraculos.

veritabil numai cel provĕdut cu marca colóre verde **Nonnenschutzmarke** înregistrată în tóte statele culturale, și cu capsula tipărită firma: Allein echt.

Producția anuală documentată 6 millione de sticle.

12 sticle micĭ séu 6 sticle duple trimise franco cu posta **4 corone.** — O sticlă cu prospect și insemnarea depourilor din tóte țĕrile lumei **1 corone 20 banĭ.**

Trimiterea se face numai după primirea banilor.

Alifia-Centifolia A. Thierry numită Alifia miraculósă

mult cautată, renumită pentru efectele ei vindecătóre. Face operațiunĭ de prisos!

Cu acésta salbă sau vindecat un caries învechit de 14 anĭ, declarat de incurabil, de curênd și o bóĭă de rac învechit de 22 anĭ. Are efect antiseptic, alină durerile, vindecă ranele de tot felul, înmóie, disólvă, trage din rană orĭ-ce corp strein. — Un borcan costă 1 cor. 80 banĭ. — Se trimite numai după primirea banilor. La comande mai marĭ se dă mai ieftin. Se produce anual 1000.000 borcane.

Despre amendouĕ mijlócele de vindecare se póte vedea o archivă de atestate originale din tóte țĕrile lumei. — Atrag atențiunea a se feri de falsificate și a fi cu atențiune că borcanele se fie provĕdute cu firma: **Apotheke zum Schutzengel des A. Thierry.** — Unde nu sunt depourĭ se nu se cumpere falsificate, ci sĕ adreseze **comandele direct la**

Apotheker A. Thierry's Fabrik în Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

(Liferant des österr. k. k. Staatsbeamten-Verbandes.)

(Contractor of the War-Office und the Admiralty, London.)

DESCHIDERE

de CAFENEA și RESTAURANT

în Villa Kertsch.

Sâmbătă în 8 Decemvre n. 1900 sau deschis în „Villa Kertsch“ sub firma:

CAFFEÉ & RESTAURANT

„BULEVARD“.

Din incidentul acesta sau dat și un

mare CONCERT militar.

Subscrisul îmĭ iau voie a aduce la cunoscința P. T. public, că sus numitul local, după cerințele de față, este de primul rang și e aranjat fórte elegant, bine încăldit, ventilat și **stă la disposiția tóte diarele.**

In Restaurant se vênd peste tot beuturĭ bune, cu deosebire **bere „Dreher's Hoffbräu“** și de München, care se servesc On. public cu cea mai modernă inhalațiune, cu ajutorul condensitățiĭ aerului,

pe lângă prețurile cele mai moderate.

Angajându-mĭ și un bucătar-șef, care a lucrat în cele mai marĭ stabilimente ale țĕrĭ, sunt în plăcuta posițiă a satisface pe deplin cerințelor On. public. — Mai iau asupra-mĭ aranjarea de mese pentru nunte și banchete.

Rugându-mĕ de o cercetare numerósă, semnez

cu totă stima

3-3

M. Lebovits.

Fondată 1867. Fondată 1867.

Eredii L. HELMBOLD

(Proprietar: VICTOR HELMBOLD.)

Magazin mare de argint și **giuvaere,** obiecte de aur, ciasornice

Brasov,

Strada Mihail Weiss nr 24, (casa proprie).

Deposit mare:	Deposit mare:
de ciasornice elvețiane	de giuvaere, obiecte de aur,
aur și argint,	**Inele de logodnă**
Metal, Nickel.	în diferite mărimĭ, greutate și forme
	fin lucrate.

Articole de tacâmurĭ de argint.

ATELIER de REPARATURĬ.

Cumperare de obiecte vechĭ de aur, argint și petri scumpe.

1173,3—0

Unt pentru Ceai

(Theebuter) 1140,5—10

din Lăptăria Centrală Brașov,

sĕ căpĕtă în fie-care di próspĕt

în prăvăliile mai de frunte de delicatese și coloniale,

și în Lăptăria Centrală Brașov Str. de mijloc nr. 33.

MAREA BANCRUTĂ!

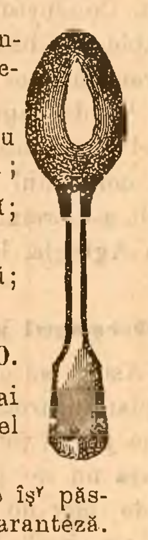
New-York și **Londra** n'au lăsat necrutat niciĭ continentul european și **marea fabrică de argintăriă** s'a vĕdut necesitată sĕ dăruiască întregul ei deposit în schimbul unei rĕsplate micĭ pentru muncă.

Eu sunt imputernicit sĕ îndeplinesc acest mandat.

Eu trimit: prin urmare orĭ cui, următórele obiecte pentru mica sumă de **fl. 6.60** și adecă:

6 cuțite fine de masă cu lamă veritabilă englesă;	1 lingură de argint pentru supă patent american;
6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată;	1 lingură de argint pentru lapte patent american;
6 lingurĭ de argint patent american;	6 cescĭ Victoria englezescĭ;
12 lingurițe de argint pentru cafea patent american;	2 candelabre de masă;
	1 strecurătóre pentru céiŭ;
	1 zaharniță;
	42 bucățĭ la un loc fl. 6.60.

Tóte cele **42** de obiecte sus amintite au costat mai înainte fl. 40 și acum se pot cumpĕra pe prețul bagatel de **fl. 6.60.**

Argintul patent american este un metal alb, care îșĭ păstrézā colórea argintului 25 de anĭ, despre ceea-ce se garantéză.

Cea mai bună dovadă, că acest inserat **nu e șarlataniă,** mĕ simt îndatorat în public, că orĭ-cine, căruia nu-i convine marfa îĭ trimit banii înapoi, nimenea însĕ sĕ nu trécă cu vederea ocasiunea acésta favorabilă, de așĭ procura acéstă **garnitură pompósă,** care cu deosebire se potrivesce pentru

Cadourĭ de crăciun și anul nou!

și în economia casei.

Depou numai la **A. HIRSCHBERG-s**

9 Exporthaus für amerik. Patent-Silber-waarenfabrik

WIEN, II., Rembrandtstrasse 19/9

Se trimite în provincia numai cu rambursă postală séu cu trimiterea sumei înainte. Praful de curățit aceste obiecte 10 cr.

Veritabil numai cu marca: AMERIK. PATENT.

Estras din scrisorile de recunoscință.

Ce mi-ațĭ trimis, sunt mulțumită. Ve recomand și altora.

Bigaun, Post Hallein, Salzburg. Johann Gruber, preot

Garnitura am primit, sunt fórte mulțumit. Trimitețĭ din nou una.

Lnbaczov, (Galiția) Babic, căpitan.

Sunt fórte mulțămit cu trimiterea garniturei, și se'mĭ mai trimițĭ încă o garnitură cu fl. 6.60. — Kolozsvar. Exelens Baronin Banffy.